

Z A K O N
O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O ELIMINACIJI
NEZAKONITE TRGOVINE DUVANSKIM
PROIZVODIMA

Član 1.

Potvrđuje se Protokol o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima koji je usvojen u Seulu, 12. novembra 2012. godine, u originalu na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku.

Član 2.

Tekst Protokola o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

PROTOCOL TO ELIMINATE ILLICIT TRADE IN TOBACCO PRODUCTS

Preamble

The Parties to this Protocol,

Considering that on 21 May 2003, the Fifty-sixth World Health Assembly adopted by consensus the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which came into force on 27 February 2005;

Recognizing that the WHO Framework Convention on Tobacco Control is one of the United Nations' most rapidly ratified treaties and a fundamental tool for attaining the objectives of the World Health Organization;

Recalling the Preamble to the Constitution of the World Health Organization, which states that the enjoyment of the highest attainable standard of health as a fundamental right of every human being without distinction of race, religion, political belief, economic or social condition;

Determined also to give priority to their right to protect public health;

Deeply concerned that the illicit trade in tobacco products is contributing to the spread of the tobacco epidemic, which is a global problem with serious consequences for public health that calls for effective, appropriate and comprehensive domestic and international responses;

Recognizing further that illicit trade in tobacco products undermines price and tax measures designed to strengthen tobacco control and thereby increases the accessibility and affordability of tobacco products;

Seriously concerned by the adverse effects that the increase in accessibility and affordability of illicitly traded tobacco products has on public health and the well-being, in particular of young people, the poor and other vulnerable groups;

Seriously concerned about the disproportionate economic and social implications of illicit trade in tobacco products on developing countries and countries with economies in transition;

Aware of the need to develop scientific, technical and institutional capacity to plan and implement appropriate national, regional and international measures to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging that access to resources and relevant technologies is of great importance for enhancing the ability of Parties, particularly in developing countries and countries with economies in transition, to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging also that, although free zones are established to facilitate legal trade, they have been used to facilitate the globalization of illicit trade in tobacco products, both in relation to the illicit transit of smuggled products and in the manufacture of illicit tobacco products;

Recognizing also that illicit trade in tobacco products undermines the economies of Parties and adversely affects their stability and security;

Also aware that illicit trade in tobacco products generates financial profits that are used to fund transnational criminal activity, which interferes with government objectives;

Recognizing that the illicit trade in tobacco products undermines health objectives, imposes additional strain on health systems and causes losses of revenue to the economies of the Parties;

Mindful of Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in which Parties agree that in setting and implementing their public health policies with respect to tobacco control, Parties shall act to protect these policies from commercial and other vested interests of the tobacco industry in accordance with national law;

Emphasizing the need to be alert to any efforts by the tobacco industry to undermine or subvert strategies to combat illicit trade in tobacco products and the need to be informed of activities of the tobacco industry that have a negative impact on strategies to combat illicit trade in tobacco products;

Mindful of Article 6.2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which encourages Parties to prohibit or restrict, as appropriate, sales to and/or importation by international travelers of tax- and duty-free tobacco products;

Recognizing in addition that tobacco and tobacco products in international transit and transshipment find a channel for illicit trade;

Taking into account that effective action to prevent and combat illicit trade in tobacco products requires a comprehensive international approach to, and close cooperation on, all aspects of illicit trade, including, as appropriate, illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

Recalling and emphasizing the importance of other relevant international agreements such as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, the United Nations Convention against Corruption and the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances and the obligation that Parties to these Conventions have to apply, as appropriate, the relevant provisions of these Conventions to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment and *encouraging* those Parties that have not yet become Parties to these agreements to consider doing so;

Recognizing the need to build enhanced cooperation between the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and the United Nations Office on Drugs and Crime, the World Customs Organization and other bodies, as appropriate;

Recalling Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, in which Parties recognize, inter alia, that the elimination of all forms of illicit trade in tobacco products, including smuggling and illicit manufacturing, is an essential component of tobacco control;

Considering that this Protocol does not seek to address issues concerning intellectual property rights; and

Convinced that supplementing the WHO Framework Convention on Tobacco Control by a comprehensive protocol will be a powerful, effective means to counter illicit trade in tobacco products and its grave consequences,

Hereby agree as follows:

PART I: INTRODUCTION

Article 1

Use of terms

1. "Brokering" means acting as an agent for others, as in negotiating contracts, purchases, or sales in return for a fee or commission.
2. "Cigarette" means a roll of cut tobacco for smoking, enclosed in cigarette paper. This excludes

specific regional products such as bidis, and hoon, or other similar products which can be wrapped in paper or leaves. For the purpose of Article 8, "cigarette" also includes fine cut "roll your own" tobacco for the purposes of making a cigarette.

3. "Confiscation", which includes forfeiture where applicable, means the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority.

4. "Controlled delivery" means the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence.

5. "Free zone" means a part of the territory of a Party where any goods introduced are generally regarded, in so far as import duties and taxes are concerned, as being outside the Customs territory.

6. "Illicit trade" means any practice or conduct prohibited by law and which relates to production, shipment, receipt, possession, distribution, sale or purchase, including any practice or conduct intended to facilitate such activity.

7. "Licence" means permission from a competent authority following submission of the requisite application or other documentation to the competent authority.

8. (a) "Manufacturing equipment" means machinery which is designed, or adapted, to be used solely for the manufacture of tobacco products and is integral to the manufacturing process¹.

(b) "Any part thereof" in the context of manufacturing equipment means any identifiable part which is unique to manufacturing equipment used in the manufacture of tobacco products.

9. "Party" means, unless the context indicates otherwise, a Party to this Protocol.

10. "Personal data" means any information relating to an identified or identifiable natural person.

11. "Regional economic integration organization" means an organization that is composed of several sovereign states, and to which its Member States have transferred competence over a range of matters, including the authority to make decisions binding on its Member States in respect of those matters.²

12. The "supply chain" covers the manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and import or export of tobacco products and manufacturing equipment; and may be extended, where relevant, to one or more of the following activities when so decided by a Party:

(a) retailing of tobacco products;

(b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;

(c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and

¹Parties may include reference to the Harmonized Commodity Description and Coding System of the World Customs Organization for this purpose, wherever applicable.

²Where appropriate, national or domestic will refer equally to regional economic integration organizations.

(d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.

13. "Tobacco products" means products entirely or partly made of the leaf tobacco as raw material, which are manufactured to be used for smoking, sucking, chewing or snuffing.

14. "Tracking and tracing" means systematic monitoring and re-creation by competent authorities or any other person acting on their behalf of the route or movement taken by items through the supply chain, as outlined in Article 8.

Article 2

Relationship between this Protocol and other agreements and legal instruments

1. The provisions of the WHO Framework Convention on Tobacco Control that apply to its protocols shall apply to this Protocol.

2. Parties that have entered into the types of agreements mentioned in Article 2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall communicate such agreements to the Meeting of the Parties through the Convention Secretariat.

3. Nothing in this Protocol shall affect the rights and obligations of any Party pursuant to any other international convention, treaty or international agreement in force for that Party that it deems to be more conducive to the achievement of the elimination of illicit trade in tobacco products.

4. Nothing in this Protocol shall affect other rights, obligations and responsibilities of Parties under international law, including the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.

Article 3

Objective

The objective of this Protocol is to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products, in accordance with the terms of Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART II: GENERAL OBLIGATIONS

Article 4

General obligations

1. In addition to the provisions of Article 5 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Parties shall:

(a) adopt and implement effective measures to control or regulate the supply chain of goods covered by this Protocol in order to prevent, deter, detect, investigate and prosecute illicit trade in such goods and shall cooperate with one another to this end;

(b) take any necessary measures in accordance with their national law to increase the effectiveness of their competent authorities and services, including customs and police responsible for preventing, deterring, detecting, investigating, prosecuting and eliminating all forms of illicit trade in goods covered by this Protocol;

(c) adopt effective measures for facilitating or obtaining technical assistance and financial support, capacity building and international cooperation in order to achieve the objectives of this Protocol and ensure the availability to, and secure exchange with, the competent authorities of information to be exchanged under this Protocol;

(d) cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, in order to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol;

(e) cooperate and communicate, as appropriate, with relevant regional and international intergovernmental organizations in the secure³ exchange of information covered by this Protocol in order to promote the effective implementation of this Protocol; and

(f) within the means and resources at their disposal, cooperate to raise financial resources for the effective implementation of this Protocol through bilateral and multilateral funding mechanisms.

2. In implementing their obligations under this Protocol, Parties shall ensure the maximum possible transparency with respect to any interactions they may have with the tobacco industry.

Article 5

Protection of personal data

Parties shall protect personal data of individuals regardless of nationality or residence, subject to national law, taking into consideration international standards regarding the protection of personal data, when implementing this Protocol.

PART III: SUPPLY CHAIN CONTROL

Article 6

Licence, equivalent approval or control system

1. To achieve the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and with a view to eliminating illicit trade in tobacco products and manufacturing equipment, each Party shall prohibit the conduct of any of the following activities by any natural or legal person except pursuant to a licence or equivalent approval (hereafter "licence") granted, or control system implemented, by a competent authority in accordance with national law:

- (a) manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and
- (b) import or export of tobacco products and manufacturing equipment.

2. Each Party shall endeavour to license, to the extent considered appropriate, and when the following activities are not prohibited by national law, any natural or legal person engaged in:

- (a) retailing of tobacco products;
- (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
- (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
- (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.

³ A secure exchange of information between two parties is resistant to interception and tampering (falsification). In other words, the information exchanged between the two parties cannot be read or modified by a third party.

3. With a view to ensuring an effective licensing system, each Party shall:

(a) establish or designate a competent authority or authorities to issue, renew, suspend, revoke and/or cancel licences, subject to the provisions of this Protocol, and in accordance with its national law, to conduct the activities specified in paragraph 1;

(b) require that each application for a licence contains all the requisite information about the applicant, which should include, where applicable:

(i) where the applicant is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and any other information to allow identification to take place;

(ii) when the applicant is a legal person, information regarding its identity, including full legal name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and of any designated legal representatives, including any other information to allow identification to take place;

(iii) precise business location of the manufacturing unit(s), warehouse location and production capacity of the business run by the applicant;

(iv) details of the tobacco products and manufacturing equipment covered by the application, such as product description, name, registered trade mark if any, design, brand, model or make and serial number of the manufacturing equipment;

(v) description of where manufacturing equipment will be installed and used;

(vi) documentation or a declaration regarding any criminal records;

(vii) complete identification of the bank accounts intended to be used in the relevant transactions and other relevant payment details; and

(viii) a description of the intended use and intended market of sale of the tobacco products, with particular attention to ensuring that tobacco product production or supply is commensurate with reasonably anticipated demand;

(c) monitor and collect, where applicable, any licence fees that may be levied and consider using them in effective administration and enforcement of the licensing system or for public health or any other related activity in accordance with national law;

(d) take appropriate measures to prevent, detect and investigate any irregular or fraudulent practices in the operation of the licensing system;

(e) undertake measures such as periodic review, renewal, inspection or audit of licences where appropriate;

(f) establish, where appropriate, a time frame for expiration of licences and subsequent requisite reapplication or updating of application information;

(g) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority in advance of any change of location of their business or any significant change in information relevant to the activities as licensed;

(h) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority, for appropriate action, of any acquisition or disposal of manufacturing equipment; and

(i) ensure that the destruction of any such manufacturing equipment or any part thereof, shall take place under the supervision of the competent authority.

4. Each Party shall ensure that no licence shall be assigned and/or transferred without receipt from the proposed licensee of the appropriate information contained in paragraph 3, and without prior approval from the competent authority.

5. Five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain whether any key inputs exist that are essential to the manufacture of tobacco products, are identifiable and can be subject to an effective control mechanism. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate action.

Article 7

Due diligence

1. Each Party shall require, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment:

(a) conduct due diligence before the commencement of and during the course of, a business relationship;

(b) monitor the sales to their customers to ensure that the quantities are commensurate with the demand for such products within the intended market of sale or use; and (c) report to the competent authorities any evidence that the customer is engaged in activities in contravention of its obligations arising from this Protocol.

2. Due diligence pursuant to paragraph 1 shall, as appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, include, inter alia, requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

(a) establishing that the natural or legal person holds a licence in accordance with Article 6;

(b) when the customer is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and verification of his or her official identification;

(c) when the customer is a legal person, information regarding its identity, including full name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and any designated legal representatives, including the representatives' names and verification of their official identification;

(d) a description of the intended use and intended market of sale of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and

(e) a description of the location where manufacturing equipment will be installed and used.

3. Due diligence pursuant to paragraph 1 may include requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

- (a) documentation or a declaration regarding any criminal records; and
- (b) identification of the bank accounts intended to be used in transactions.

4. Each Party shall, on the basis of the information reported in paragraph 1(c), take all necessary measures to ensure compliance with the obligations arising from this Protocol, which may include the designation of a customer within the jurisdiction of the Party to become a blocked customer as defined by national law.

Article 8

Tracking and tracing

1. For the purposes of further securing the supply chain and to assist in the investigation of illicit trade in tobacco products, the Parties agree to establish within five years of entry into force of this Protocol a global tracking and tracing regime, comprising national and/or regional tracking and tracing systems and a global information sharing focal point located at the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and accessible to all Parties, enabling Parties to make enquiries and receive relevant information.

2. Each Party shall establish, in accordance with this Article, a tracking and tracing system, controlled by the Party for all tobacco products that are manufactured in or imported onto its territory taking into account their own national or regional specific needs and available best practice.

3. With a view to enabling effective tracking and tracing, each Party shall require that unique, secure and non-removable identification markings (hereafter called unique identification markings), such as codes or stamps, are affixed to or form part of all unit packets and packages and any outside packaging of cigarettes within a period of five years and other tobacco products within a period of ten years of entry into force of this Protocol for that Party.

4.1 Each Party shall, for purposes of paragraph 3, as part of the global tracking and tracing regime, require that the following information be available, either directly or accessible by means of a link, to assist Parties in determining the origin of tobacco products, the point of diversion where applicable, and to monitor and control the movement of tobacco products and their legal status:

- (a) date and location of manufacture;
- (b) manufacturing facility;
- (c) machine used to manufacture tobacco products;
- (d) production shift or time of manufacture;
- (e) the name, invoice, order number and payment records of the first customer who is not affiliated with the manufacturer;
- (f) the intended market of retail sale;
- (g) product description;
- (h) any warehousing and shipping;
- (i) the identity of any known subsequent purchaser; and
- (j) the intended shipment route, the shipment date, shipment destination, point of departure and consignee.

4.2 The information in subparagraphs (a), (b), (g) and where available (f), shall form part of the unique identification markings.

4.3 Where the information in subparagraph (f) is not available at the time of marking, Parties shall require the inclusion of such information in accordance with Article 15.2(a) of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

5. Each Party shall require, within the time limits specified in this Article, that the information set out in paragraph 4 is recorded, at the time of production, or at the time of first shipment by any manufacturer or at the time of import onto its territory.

6. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible by that

Party by means of a link with the unique identification markings required under paragraphs 3 and 4.

7. Each Party shall ensure that the information recorded in accordance with paragraph 5, as well as the unique identification markings rendering such information accessible in accordance with paragraph 6 shall be included in a format established or authorized by the Party and its competent authorities.

8. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible to the global information sharing focal point on request, subject to paragraph 9, through a standard electronic secure interface with its national and/or regional central point. The global information sharing focal point shall compile a list of the competent authorities of Parties and make the list available to all Parties.

9. Each Party or the competent authority shall:

(a) have access to the information outlined in paragraph 4 in a timely manner by making a query to the global information sharing focal point;

(b) request such information only where it is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco products;

(c) not unreasonably withhold information;

(d) answer the information requests in relation to paragraph 4, in accordance with its national law; and

(e) protect and treat as confidential, as mutually agreed, any information that is exchanged.

10. Each Party shall require the further development and expansion of the scope of the applicable tracking and tracing system up to the point that all duties, relevant taxes, and where appropriate, other obligations have been discharged at the point of manufacture, import or release from customs or excise control.

11. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, as mutually agreed, in sharing and developing best practices for tracking and tracing systems including:

(a) facilitation of the development, transfer and acquisition of improved tracking and tracing technology, including knowledge, skills, capacity and expertise;

(b) support for training and capacity-building programmes for Parties that express such a need; and

(c) further development of the technology to mark and scan unit packets and packages of tobacco products to make accessible the information listed in paragraph 4.

12. Obligations assigned to a Party shall not be performed by or delegated to the tobacco industry.

13. Each Party shall ensure that its competent authorities, in participating in the tracking and tracing regime, interact with the tobacco industry and those representing the interests of the tobacco industry only to the extent strictly necessary in the implementation of this Article.

14. Each Party may require the tobacco industry to bear any costs associated with that Party's obligations under this Article.

Article 9

Record-keeping

1. Each Party shall require, as appropriate, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment maintain complete and accurate records of all relevant transactions. Such records must allow for the full accountability of materials used in the production of their tobacco products.

2. Each Party shall, as appropriate, require persons licensed in accordance with Article 6 to provide, on request, the following information to the competent authorities:

(a) general information on market volumes, trends, forecasts and other relevant information; and

(b) the quantities of tobacco products and manufacturing equipment in the licensee's possession, custody or control kept in stock, in tax and customs warehouses under the regime of transit or transshipment or duty suspension as of the date of the request.

3. With respect to tobacco products and manufacturing equipment sold or manufactured on the territory of the Party for export, or subject to duty-suspended movement in transit or transshipment on the territory of the Party, each Party shall, as appropriate, require that persons licensed in accordance with Article 6, provide, on request, to the competent authorities in the country of departure (electronically, where the infrastructure exists) at the time of departure from their control with the following information:

(a) the date of shipment from the last point of physical control of the products;

(b) the details concerning the products shipped (including brand, amount, warehouse);

(c) the intended shipping routes and destination;

(d) the identity of the natural or legal person(s) to whom the products are being shipped;

(e) the mode of transportation, including the identity of the transporter;

(f) the expected date of arrival of the shipment at the intended shipping destination; and

(g) intended market of retail sale or use.

4. If feasible, each Party shall require that retailers and tobacco growers, except for traditional growers working on a non-commercial basis, maintain complete and accurate records of all relevant transactions in which they engage, in accordance with its national law.

5. For the purposes of implementing paragraph 1, each Party shall adopt effective legislative, executive, administrative or other measures to require that all records are:

- (a) maintained for a period of at least four years;
- (b) made available to the competent authorities; and
- (c) maintained in a format, as required by the competent authorities.

6. Each Party shall, as appropriate and subject to national law, establish a system for sharing details contained in all records kept in accordance with this Article with other Parties.

7. Parties shall endeavour to cooperate, with each other and with competent international organizations, in progressively sharing and developing improved systems for record-keeping.

Article 10

Security and preventive measures

1. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that all natural and legal persons subject to Article 6 take the necessary measures to prevent the diversion of tobacco products into illicit trade channels, including, inter alia:

- (a) reporting to the competent authorities:
 - (i) the cross-border transfer of cash in amounts stipulated in national law or of crossborder payments in kind; and
 - (ii) all “suspicious transactions”; and
- (b) supplying tobacco products or manufacturing equipment only in amounts commensurate with the demand for such products within the intended market of retail sale or use.

2. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that payments for transactions carried out by natural or legal persons subject to Article 6 be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

3. A Party may require that payments carried out by natural or legal persons subject to Article 6 for materials used for the manufacture of tobacco products in its jurisdiction be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

4. Each Party shall ensure that any contravention of the requirements of this Article is subject to appropriate criminal, civil or administrative procedures and effective, proportionate and dissuasive sanctions including, as appropriate, suspension or cancellation of a licence.

Article 11*Sale by Internet, telecommunication or any other evolving technology*

1. Each Party shall require that all legal and natural persons engaged in any transaction with regard to tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale comply with all relevant obligations covered by this Protocol.

2. Each Party shall consider banning retail sales of tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale.

Article 12*Free zones and international transit*

1. Each Party shall, within three years of the entry into force of this Protocol for that Party, implement effective controls on all manufacturing of, and transactions in, tobacco and tobacco products, in free zones, by use of all relevant measures as provided in this Protocol.

2. In addition, the intermingling of tobacco products with non-tobacco products in a single container or any other such similar transportation unit at the time of removal from free zones shall be prohibited.

3. Each Party shall, in accordance with national law, adopt and apply control and verification measures to the international transit or transshipment, within its territory, of tobacco products and manufacturing equipment in conformity with the provisions of this Protocol in order to prevent illicit trade in such products.

Article 13*Duty free sales*

1. Each Party shall implement effective measures to subject any duty free sales to all relevant provisions of this Protocol, taking into consideration Article 6 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

2. No later than five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain the extent of illicit trade in tobacco products related to duty free sales of such products. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate further action.

PART IV: OFFENCES**Article 14***Unlawful conduct including criminal offences*

1. Each Party shall adopt, subject to the basic principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish all of the following conduct as unlawful under its domestic law:

(a) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol;

(b) (i) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment without the payment of applicable duties, taxes and other

levies or without bearing applicable fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;

(ii) any other acts of smuggling or attempted smuggling of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment not covered by paragraph (b)(i);

(c) (i) any other form of illicit manufacture of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, or tobacco packaging bearing false fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;

(ii) wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting of illicitly manufactured tobacco, illicit tobacco products, products bearing false fiscal stamps and/or other required markings or labels, or illicit manufacturing equipment;

(d) mixing of tobacco products with non-tobacco products during progression through the supply chain, for the purpose of concealing or disguising tobacco products;

(e) intermingling of tobacco products with non-tobacco products in contravention of Article 12.2 of this Protocol;

(f) using Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale of tobacco products in contravention of this Protocol;

(g) obtaining, by a person licensed in accordance with Article 6, tobacco, tobacco products or manufacturing equipment from a person who should be, but is not, licensed in accordance with Article 6;

(h) obstructing any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(i) (i) making any material statement that is false, misleading or incomplete, or failing to provide any required information to any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment and when not contrary to the right against self incrimination;

(ii) mis-declaring on official forms the description, quantity or value of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment or any other information specified in the protocol to:

(a) evade the payment of applicable duties, taxes and other levies, or

(b) prejudice any control measures for the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(iii) failing to create or maintain records covered by this Protocol or maintaining false records; and

(j) laundering of proceeds of unlawful conduct established as a criminal offence under paragraph 2.

2. Each Party shall, subject to the basic principles of its domestic law, determine which of the unlawful conduct set out in paragraph 1 or any other conduct related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol shall be criminal offences and adopt legislative and other measures as may be necessary to give effect to such determination.

3. Each Party shall notify the Secretariat of this Protocol which of the unlawful conduct set out in paragraphs 1 and 2 that the Party has determined to be a criminal offence in accordance with paragraph 2, and shall furnish to the Secretariat copies of its laws, or a description thereof, that give effect to paragraph 2, and of any subsequent changes to such laws.

4. In order to enhance international cooperation in combating the criminal offences related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment, Parties are encouraged to review their national laws regarding money laundering, mutual legal assistance and extradition, having regard to relevant international conventions to which they are Parties, to ensure that they are effective in the enforcement of the provisions of this Protocol.

Article 15

Liability of legal persons

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.

2. Subject to the legal principles of each Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the liability of the natural persons who have engaged in the unlawful conduct or committed the criminal offences established in accordance with national laws and regulations and Article 14 of this Protocol.

Article 16

Prosecutions and sanctions

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, in accordance with national law, to ensure that natural and legal persons held liable for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 are subjected to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

2. Each Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for the unlawful conduct, including criminal offences established in accordance with Article 14, are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of such unlawful conduct including criminal offences, and with due regard to the need to deter the commission of such unlawful conduct including offences.

3. Nothing contained in this Protocol shall affect the principle that the description of the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with this Protocol and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a Party and that such unlawful conduct including criminal offences shall be prosecuted and sanctioned in accordance with that law.

Article 17

Seizure payments

Parties should, in accordance with their domestic law, consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to authorize competent authorities to levy an amount proportionate to lost taxes and duties from the

producer, manufacturer, distributor, importer or exporter of seized tobacco, tobacco products and/or manufacturing equipment.

Article 18

Disposal or destruction

All confiscated tobacco, tobacco products and manufacturing equipment shall be destroyed, using environmentally friendly methods to the greatest extent possible, or disposed of in accordance with national law.

Article 19

Special investigative techniques

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems it appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities on its territory for the purpose of effectively combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. For the purpose of investigating the criminal offences established in accordance with Article 14, Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using the techniques referred to in paragraph 1 in the context of cooperation at the international level.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the Parties concerned.

4. Parties recognize the importance of, and need for, international cooperation and assistance in this area and shall cooperate, with each other and with international organizations, in developing capacity to achieve the goals of this Article.

PART V: INTERNATIONAL COOPERATION

Article 20

General information sharing

1. Parties shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, report, as part of the WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument relevant information, subject to domestic law, and where appropriate, *inter alia*, on matters such as:

(a) in aggregate form, details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, quantity, value of seizures, product descriptions, dates and places of manufacture; and taxes evaded;

(b) import, export, transit, tax-paid and duty-free sales and quantity or value of production of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(c) trends, concealment methods and *modi operandi* used in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and

(d) any other relevant information, as agreed by the Parties.

2. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations to build the capacity of Parties to collect and exchange information.

3. Parties shall deem the said information to be confidential and for the use of Parties only, unless otherwise stated by the transmitting Party.

Article 21

Enforcement information sharing

1. Parties shall, subject to domestic law or any applicable international treaties, where appropriate, exchange, on their own initiative or on the request of a Party that provides due justification that such information is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, the following information:

(a) records of licensing for the natural and legal persons concerned;

(b) information for identification, monitoring and prosecution of natural or legal persons involved in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(c) records of investigations and prosecutions;

(d) records of payment for import, export or duty-free sales of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and

(e) details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including case reference information where appropriate, quantity, value of seizure, product description, entities involved, date and place of manufacture) and *modi operandi* (including means of transport, concealment, routing and detection).

2. Information received from Parties under this Article shall be used exclusively to meet the objectives of this Protocol. Parties may specify that such information may not be passed on without the agreement of the Party which provided the information.

Article 22

Information sharing: confidentiality and protection of information

1. Each Party shall designate the competent national authorities to which data referred to in Articles 20, 21 and 24 are supplied and notify Parties of such designation through the Convention Secretariat.

2. The exchange of information under this Protocol shall be subject to domestic law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is exchanged.

Article 23

Assistance and cooperation: training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters

1. Parties shall cooperate, with each other and/or through competent international and regional organizations in providing training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters, in order to achieve the objectives of this Protocol, as mutually agreed. Such assistance may include the transfer of expertise or appropriate technology in the areas of information gathering,

law enforcement, tracking and tracing, information management, protection of personal data, interdiction, electronic surveillance, forensic analysis, mutual legal assistance and extradition.

2. Parties may, as appropriate, enter into bilateral, multilateral or any other agreements or arrangements in order to promote training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters taking into account the needs of developing-country Parties and Parties with economies in transition.

3. Parties shall cooperate, as appropriate, to develop and research the possibilities of identifying the exact geographical origin of seized tobacco and tobacco products.

Article 24

Assistance and cooperation: investigation and prosecution of offences

1. Parties shall, in accordance with their domestic law, take all necessary measures, where appropriate, to strengthen cooperation by multilateral, regional or bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of natural or legal persons engaged in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. Each Party shall ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including, where permitted under domestic law, judicial authorities) cooperate and exchange relevant information at national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law.

Article 25

Protection of sovereignty

1. Parties shall carry out their obligations under this Protocol in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Protocol entitles a Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 26

Jurisdiction

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when:

- (a) the offence is committed in the territory of that Party; or
- (b) the offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that Party or an aircraft that is registered under the laws of that Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to Article 25, a Party may also establish its jurisdiction over any such criminal offence when:

- (a) the offence is committed against that Party;
- (b) the offence is committed by a national of that Party or a stateless person who has his or her habitual residence on its territory; or
- (c) the offence is one of those established in accordance with Article 14 and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with Article 14 within its territory.

3. For the purposes of Article 30, each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite him or her.

5. If a Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 has been notified, or has otherwise learnt, that one or more other Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Protocol does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a Party in accordance with its domestic law.

Article 27

Law enforcement cooperation

1. Each Party shall adopt, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, effective measures to:

- (a) enhance and, where necessary, establish channels of communication between the competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the criminal offences established in accordance with Article 14;

- (b) ensure effective cooperation among the competent authorities, agencies, customs, police and other law enforcement agencies;

- (c) cooperate with other Parties in conducting enquiries in specific cases with respect to criminal offences established in accordance with Article 14 concerning:

- (i) the identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

- (ii) the movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences; and

- (iii) the movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

- (d) provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(e) facilitate effective coordination among its competent authorities, agencies and services and promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the Parties concerned, the posting of liaison officers;

(f) exchange relevant information with other Parties on specific means and methods used by natural or legal persons in committing such offences, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities; and

(g) exchange relevant information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the criminal offences established in accordance with Article 14.

2. With a view to giving effect to this Protocol, Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them accordingly. In the absence of such agreements or arrangements between the Parties concerned, the Parties may consider this Protocol as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Protocol. Whenever appropriate, Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational illicit trade of tobacco products committed through the use of modern technology.

Article 28

Mutual administrative assistance

Consistent with their respective domestic legal and administrative systems, Parties shall provide each other, either on request or on their own initiative, with information to ensure proper application of customs and other relevant law in the prevention, detection, investigation, prosecution and combating of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment. The Parties shall deem the said information to be confidential and for restricted use, unless otherwise stated by the transmitting Party. Such information may include:

(a) new customs and other enforcement techniques of demonstrated effectiveness;

(b) new trends, means or methods of engaging in illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

(c) goods known to be the subject of illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment as well as details of description, packaging, transport and storage and methods used in respect of those goods;

(d) natural or legal persons known to have committed or to be a party to an offence established in accordance with Article 14; and

(e) any other data that would assist designated agencies in risk assessment for control and other enforcement purposes.

Article 29*Mutual legal assistance*

1. Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which legal persons may be held liable in accordance with Article 15 of this Protocol in the requesting Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this Article may be requested for any of the following purposes:

- (a) taking evidence or statements from persons;
 - (b) effecting service of judicial documents;
 - (c) executing searches and seizures, and freezing;
 - (d) examining objects and sites;
 - (e) providing information, evidentiary items and expert evaluations;
 - (f) providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;
 - (g) identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;
 - (h) facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting Party;
- and
- (i) any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested Party.

4. This Article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, which governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

5. Paragraphs 6 to 24 shall, on the basis of reciprocity, apply to requests made pursuant to this Article if the Parties in question are not bound by a treaty or intergovernmental agreement of mutual legal assistance. If the Parties are bound by such a treaty or intergovernmental agreement, the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental agreement shall apply unless the Parties agree to apply paragraphs 6 to 24 in lieu thereof. Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

6. Parties shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to their respective competent authorities for execution. When a Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent

authority. Each Party shall notify the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol of the central authority designated for this purpose. Transmission of requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be effected between the central authorities designated by the Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a Party to require that such requests and communications be addressed to it through the diplomatic channel and, in urgent circumstances, where the Parties agree, through appropriate international organizations, if possible.

7. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested Party under conditions allowing the Party to establish authenticity. The language or languages acceptable to each Party shall be notified to the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol. In urgent circumstances, and where agreed by the Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

8. A request for mutual legal assistance shall contain:

- (a) the identity of the authority making the request;
- (b) the subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates, and the name and the functions of the authority conducting such investigation, prosecution or judicial proceeding;
- (c) a summary of the relevant facts, except in respect of requests for the purpose of service of judicial documents;
- (d) a description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting Party wishes to be followed;
- (e) where possible, the identity, location and nationality of any person concerned;
- (f) the purpose for which the evidence, information or action is sought; and
- (g) the provisions of the domestic law relevant to the criminal offence and the punishment therefore.

9. The requested Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

10. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

11. The requesting Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting Party shall notify the requested Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting Party shall inform the requested Party of the disclosure without delay.

12. The requesting Party may require that the requested Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting Party.

13. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another Party, the first Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting Party. Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting Party and attended by a judicial authority of the requested Party.

14. Mutual legal assistance may be refused:

- (a) if the request is not made in conformity with this Article;
- (b) if the requested Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, *ordre public* or other essential interests;
- (c) if the authorities of the requested Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;
- (d) where the request involves a crime where the maximum penalty in the requested Party is less than two years of imprisonment or other forms of deprivation of liberty or, if, in the judgment of the requested Party, the provision of the assistance would impose a burden on its resources that is disproportionate to the seriousness of the crime; or (e) if it would be contrary to the legal system of the requested Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

15. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

16. A Party shall not decline to render mutual legal assistance under this Article on the ground of bank secrecy.

17. Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

18. Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this Article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested Party.

19. The requested Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested Party shall respond to reasonable requests by the requesting Party regarding progress in its handling of the request. The requesting Party shall promptly inform the requested Party when the assistance sought is no longer required.

20. Mutual legal assistance may be postponed by the requested Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

21. Before refusing a request pursuant to paragraph 14 or postponing its execution pursuant to paragraph 20, the requested Party shall consult with the requesting Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

22. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested Party, unless otherwise agreed by the Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfill the request, the Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed as well as the manner in which the costs shall be borne.

23. In the event of a request, the requested Party:

(a) shall provide to the requesting Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public; and

(b) may, at its discretion, provide to the requesting Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

24. Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to, or enhance the provisions of this Article.

Article 30

Extradition

1. This Article shall apply to the criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol when:

(a) the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested Party;

(b) the criminal offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting Party and the requested Party; and

(c) the offence is punishable by a maximum period of imprisonment or other forms of deprivation of liberty of at least four years or by a more severe penalty or such lesser period as agreed by the Parties concerned pursuant to bilateral and multilateral treaties or other international agreements.

2. Each of the criminal offences to which this Article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between Parties. The Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

3. If a Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Protocol as the legal basis for extradition in respect of any criminal offence to which this Article applies.

4. Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the criminal offences to which this Article applies as extraditable offences between themselves.

5. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested Party may refuse extradition.

6. Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any criminal offences to which this Article applies.

7. A Party in whose territory an alleged offender is present, if it does not extradite such person in respect of a criminal offence to which this Article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a similar nature under the domestic law of that Party. The Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

8. Whenever a Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that Party and the Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 7.

9. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

10. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the criminal offences to which this Article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the Party in the territory of which that person is present.

11. Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

12. Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

13. Before refusing extradition, the requested Party shall, where appropriate, consult with the requesting Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

14. Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition. Where Parties are bound by an existing treaty or intergovernmental arrangement the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental arrangement shall apply unless the Parties agree to apply paragraph 1 to 13 in lieu thereof.

Article 31

Measures to ensure extradition

1. Subject to its domestic law and its extradition treaties, the requested Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

2. Measures taken in accordance with paragraph 1 shall be notified, in conformity with national law, as appropriate and without delay, to the requesting Party.

3. Any person regarding whom the measures in accordance with paragraph 1 are being taken, shall be entitled to:

(a) communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides; and

(b) be visited by a representative of that State.

PART VI: REPORTING

Article 32

Reporting and exchange of information

1. Each Party shall submit to the Meeting of the Parties, through the Convention Secretariat, periodic reports on its implementation of this Protocol.

2. The format and content of such reports shall be determined by the Meeting of the Parties. These reports shall form part of the regular WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument.

3. The content of the periodic reports referred to in paragraph 1, shall be determined having regard, inter alia, to the following:

(a) information on legislative, executive, administrative or other measures taken to implement this Protocol;

(b) information, as appropriate, on any constraints or barriers encountered in the implementation of this Protocol and on the measures taken to overcome those barriers;

(c) information, as appropriate, on financial and technical assistance provided, received, or requested for activities related to the elimination of illicit trade in tobacco products; and (d) the information specified in Article 20.

In those cases when relevant data are already being collected as part of the Conference of the Parties reporting mechanism, the Meeting of the Parties shall not duplicate these efforts.

4. The Meeting of the Parties, pursuant to Articles 33 and 36, shall consider arrangements to assist developing-country Parties and Parties with economies in transition, at their request, in meeting their obligations under this Article.

5. The reporting of information under those Articles shall be subject to national law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is reported or exchanged.

PART VII: INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS AND FINANCIAL RESOURCES

Article 33

Meeting of the Parties

1. A Meeting of the Parties is hereby established. The first session of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat immediately before or immediately after the next regular session of the Conference of the Parties following the entry into force of this Protocol.

2. Thereafter, regular sessions of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat, immediately before or immediately after regular sessions of the Conference of the Parties.

3. Extraordinary sessions of the Meeting of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to them by the Convention Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

4. The Rules of Procedure and the Financial Rules of the Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall apply, *mutatis mutandis*, to the Meeting of the Parties unless the Meeting of the Parties decides otherwise.

5. The Meeting of the Parties shall keep under regular review the implementation of the Protocol and take the decisions necessary to promote its effective implementation.

6. The Meeting of the Parties shall decide on the scale and mechanism of the voluntary assessed contributions from the Parties to the Protocol for the operation of this Protocol as well as other possible resources for its implementation.

7. At each ordinary session, the Meeting of the Parties shall by consensus adopt a budget and workplan for the financial period until the next ordinary session, which shall be distinct from the WHO Framework Convention on Tobacco Control budget and workplan.

Article 34*Secretariat*

1. The Convention Secretariat shall be the Secretariat of this Protocol.
2. The functions of the Convention Secretariat with regard to its role as the secretariat of this Protocol shall be to:
 - (a) make arrangements for sessions of the Meeting of the Parties and any subsidiary bodies as well as working groups and other bodies established by the Meeting of the Parties and provide them with services as required;
 - (b) receive, analyse, transmit and provide feedback to Parties concerned as needed and to the Meeting of the Parties on reports received by it pursuant to this Protocol and facilitate the exchange of information among Parties;
 - (c) provide support to the Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the compilation, communication, and exchange of information required in accordance with the provisions of this Protocol, and assistance in the identification of available resources to facilitate implementation of the obligations under this Protocol;
 - (d) prepare reports on its activities under this Protocol under the guidance of and for submission to the Meeting of the Parties;
 - (e) ensure, under the guidance of the Meeting of the Parties, the necessary coordination with the competent international and regional intergovernmental organizations and other bodies;
 - (f) enter, under the guidance of the Meeting of the Parties, into such administrative or contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions as secretariat to this Protocol;
 - (g) receive and review applications by intergovernmental and nongovernmental organizations wishing to be accredited as observers to the Meeting of the Parties, while ensuring that they are not affiliated with the tobacco industry, and present the reviewed applications to the Meeting of the Parties for its consideration; and
 - (h) perform other secretariat functions specified by this Protocol and such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties.

Article 35*Relations between the Meeting of the Parties and intergovernmental organizations*

In order to provide technical and financial cooperation for achieving the objective of this Protocol, the Meetings of the Parties may request the cooperation of competent international and regional intergovernmental organizations, including financial and development institutions.

Article 36*Financial resources*

1. Parties recognize the important role that financial resources play in achieving the objective of this Protocol, and acknowledge the importance of Article 26 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in achieving the objectives of the Convention.

2. Each Party shall provide financial support in respect of its national activities intended to achieve the objective of this Protocol, in accordance with its national plans, priorities and programmes.

3. Parties shall promote, as appropriate, the utilization of bilateral, regional, subregional and other multilateral channels to provide funding for strengthening the capacity of developing-country Parties and Parties with economies in transition in order to meet the objectives of this Protocol.

4. Without prejudice to Article 18, Parties are encouraged, subject to national laws and policies and where appropriate, to use any confiscated proceeds of crime deriving from the illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment to achieve the objectives set out in this Protocol.

5. Parties represented in relevant regional and international intergovernmental organizations and financial and development institutions shall encourage these entities to provide financial assistance for developing-country Parties and for Parties with economies in transition to assist them in meeting their obligations under this Protocol, without limiting the rights of participation within these organizations.

6. Parties agree that:

(a) to assist Parties in meeting their obligations under this Protocol, all relevant potential and existing resources available for activities related to the objective of this Protocol should be mobilized and utilized for the benefit of all Parties, especially developing-country Parties and Parties with economies in transition; and

(b) the Convention Secretariat shall advise developing-country Parties and Parties with economies in transition, upon request, on available sources of funding to facilitate implementation of their obligations under this Protocol.

7. Parties may require the tobacco industry to bear any costs associated with a Party's obligations to achieve the objectives of this Protocol, in compliance with Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

8. Parties shall endeavour, subject to their domestic law, to achieve self-financing of the implementation of the Protocol including through the levying of taxes and other forms of charges on tobacco products.

PART VIII: SETTLEMENT OF DISPUTES***Article 37****Settlement of disputes*

The settlement of disputes between Parties concerning the interpretation or application of this Protocol is governed by Article 27 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART IX: DEVELOPMENT OF THE PROTOCOL***Article 38****Amendments to this Protocol*

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Amendments to this Protocol shall be considered and adopted by the Meeting of the Parties. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the Convention Secretariat at least six months before the session at which it is proposed for adoption. The Convention Secretariat shall also communicate proposed amendments to the signatories of this Protocol and, for information, to the Depositary.
3. The Parties shall make every effort to reach agreement by consensus on any proposed amendment to this Protocol. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-quarters majority vote of the Parties present and voting at the session. For purposes of this Article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote. Any adopted amendment shall be communicated by the Convention Secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for acceptance.
4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for those Parties having accepted it on the 90th day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least two thirds of the Parties.
5. The amendment shall enter into force for any other Party on the 90th day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

Article 39*Adoption and amendment of annexes to this Protocol*

1. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.
2. Annexes shall be restricted to lists, forms and any other descriptive material relating to procedural, scientific, technical or administrative matters.
3. Annexes to this Protocol and amendments thereto shall be proposed, adopted and enter into force in accordance with the procedure set forth in Article 38.

PART X: FINAL PROVISIONS***Article 40****Reservations*

No reservations may be made to this Protocol.

Article 41*Withdrawal*

1. At any time after two years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

3. Any Party that withdraws from the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall also be considered as having withdrawn from this Protocol, with effect as of the date of its withdrawal from the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

Article 42*Right to vote*

1. Each Party to this Protocol shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their Member States that are Parties to the Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its Member States exercises its right, and vice versa.

Article 43*Signature*

The Protocol shall be open for signature by all Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control at World Health Organization Headquarters in Geneva from 10 to 11 January 2013, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 9 January 2014.

Article 44*Ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession*

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and to formal confirmation or accession by regional economic integration organizations that are Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control. It shall be open for accession from the day after the date on which the Protocol is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization that becomes a Party without any of its Member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of organizations one or more of whose Member States is a Party, the organization and its Member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the Member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

3. Regional economic integration organizations shall, in their instruments relating to formal confirmation or in their instruments of accession, declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification to the extent of their competence.

Article 45

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the 90th day following the date of deposit of the 40th instrument of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession with the Depositary.

2. For each Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control that ratifies, accepts, approves or formally confirms this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval, accession or formal confirmation.

3. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States Members of that organization.

Article 46

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

Article 47

Authentic texts

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

PROTOKOL O ELIMINACIJI NEZAKONITE TRGOVINE DUVANSKIM PROIZVODIMA

Preambula

Ugovorne strane ovog Protokola,

Imajući u vidu da je 21. maja 2003, na 56. Svetskoj zdravstvenoj skupštini konsenzusom usvojena Okvirna konvencija o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije, koja je stupila na snagu 27. februara 2005;

Prepoznajući da je Okvirna konvencija o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije jedan od najbrže ratifikovanih ugovora Ujedinjenih nacija i osnovno sredstvo za postizanje ciljeva Svetske zdravstvene organizacije;

Pozivajući se na preambulu Ustava Svetske zdravstvene organizacije koja navodi da je uživanje najvišeg mogućeg standarda zdravlja jedno od osnovnih prava svakog čoveka bez obzira na rasu, veru, političko uverenje, ekonomske ili socijalne prilike;

Rešene takođe da daju prioritet svom pravu da štite javno zdravlje,

Duboko zabrinute da nelegalna trgovina duvanskim proizvodima doprinosi širenju epidemije duvana koja predstavlja globalni problem sa ozbiljnim posledicama za javno zdravlje i zahteva delotvorne, primerene i sveobuhvatne lokalne i međunarodne odgovore;

Prepoznajući dalje da nezakonita trgovina duvanskim proizvodima podriva mere cena i mere poreza usvojene da pojačaju kontrolu duvana i na taj način povećava pristupačnost i dostupnost duvanskih proizvoda;

Ozbiljno zabrinute zbog negativnih efekata koje povećana dostupnost i pristupačnost nezakonito prodavanih duvanskih proizvoda ima na javno zdravlje i dobrobit ljudi, posebno mladih, siromašnih i drugih osetljivih populacionih grupa;

Ozbiljno zabrinute zbog nesrazmernih ekonomskih i socijalnih posledica nezakonite trgovine duvanskim proizvodima u zemljama u razvoju i zemljama sa privredama u tranziciji;

Svesne potrebe da se razvijaju naučni, tehnički i institucionalni kapaciteti za planiranje i sprovođenje odgovarajućih nacionalnih, regionalnih i međunarodnih mera za eliminaciju svih oblika nezakonite trgovine duvanskim proizvodima;

Potvrđujući da je pristup resursima i relevantnim tehnologijama od velikog značaja zajačanje sposobnosti ugovornih strana za eliminaciju svih oblika nezakonite trgovine duvanskim proizvodima, posebno u zemljama u razvoju i zemljama sa privredama u tranziciji;

Potvrđujući takođe da se slobodne zone, iako uspostavljene da bi olakšale zakonit promet, koriste da se olakša globalizacija nezakonite trgovine duvanskim proizvodima, kako u odnosu na nezakonit tranzit krijumčarenih proizvoda tako i na proizvodnju nezakonitih duvanskih proizvoda;

Prepoznajući takođe da nezakonita trgovina duvanskim proizvodima podriva privredu ugovornih strana i negativno utiče na njihovu stabilnost i bezbednost;

Svesne takođe da nezakonita trgovina duvanskim proizvodima stvara finansijsku dobit koja se koristi za finansiranje transnacionalnih kriminalnih aktivnosti, koje ometaju ostvarenje državnih ciljeva;

Prepoznajući da nezakonita trgovina duvanskim proizvodima ugrožava ostvarivanje zdravstvenih ciljeva, nameće dodatni pritisak na zdravstvene sisteme i dovodi do gubitka prihoda u privredama ugovornih strana;

Sa punom svešću o članu 5.3 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije u kome su se ugovorne strane saglasile da će u formulaciji i sprovođenju svoje javnozdravstvene politike u vezi sa kontrolom duvana, delovati tako da zaštite ove politike od komercijalnih i drugih interesa duvanske industrije u skladu sa nacionalnim zakonom;

Naglašavajući potrebu da budu stalno na oprezu prema naporima duvanske industrije da podriva strategije za borbu protiv nezakonite trgovine duvanskim proizvodima i potrebu da budu informisane o aktivnostima duvanske industrije koje imaju negativan uticaj na strategije za borbu protiv nezakonite trgovine duvanskim proizvodima;

Imajući u vidu član 6.2 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije, koji ohrabruje ugovorne strane da zabrane ili ograniče, ukoliko je primereno, prodaju i/ili uvoz duvanskih proizvoda oslobođenih poreza ili carina od strane međunarodnih putnika;

Priznajući takođe da duvan i duvanski proizvodi u međunarodnom tranzitu i pretovaru nalaze kanale za nezakonitu trgovinu;

Uzimajući u obzir da efikasna akcija za prevenciju i borbu protiv nezakonite trgovine duvanskim proizvodima zahteva sveobuhvatni međunarodni pristup, kao i blisku saradnju u svim aspektima nedozvoljene trgovine, uključujući, kada je primereno, nezakonitu trgovinu duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju;

Podsećajući na i naglašavajući važnost drugih relevantnih međunarodnih sporazuma, kao što su Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije i Konvencije Ujedinjenih nacija protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci, i obavezu potpisnica ovih Konvencija da primene, gde je primereno, relevantne odredbe ovih Konvencija na nezakonitu trgovinu duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, i podstiče ugovorne strane koje još uvek nisu pristupile ovim sporazumima da razmotre mogućnost da to učine;

Prepoznajući potrebu da se izgradi bolja saradnja između Sekretarijata Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije i Kancelarije Ujedinjenih nacija za drogu i kriminal, Svetske carinske organizacije i drugih tela, ukoliko je primereno;

Pozivajući se na član 15 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije, u kome ugovorne strane prepoznaju, između ostalog, da je eliminacija svih oblika nezakonite trgovine duvanskim proizvodima, uključujući i krijumčarenje i nedozvoljenu proizvodnju, suštinska komponenta kontrole duvana;

Uzimajući u obzir da ovaj Protokol ne teži da se bavi pravima intelektualne svojine, i

Uverene da će dopuna Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije sveobuhvatnim Protokolom biti moćno, efikasno sredstvo za suprotstavljanje nezakonitoj trgovini duvanskim proizvodima i njenim teškim posledicama,

Usaglasile su se o sledećem:

DEO I: UVOD

Član 1

Upotreba termina

1. "Posredovanje" znači delovanje u svojstvu posrednika, poput pregovaranja oko ugovora, kupovine ili prodaje u zamenu za novčanu nadoknadu ili proviziju.

2. "Cigareta" označava rolnu duvana za pušenje, umotanu u papir za cigarete. Termin ne uključuje specifične regionalne proizvode kao što su bidis, ručno zavijene cigarete ili druge slične proizvode koji se mogu umotati u papir ili lišće. Za potrebe člana 8, "cigareta" takođe uključuje fino rezani duvan za samostalno zavijanje cigareta.

3. "Konfiskacija", koja uključuje i oduzimanje gde je primereno, znači trajno lišavanje imovine po nalogu suda ili drugog nadležnog organa.

4. "Kontrolisana isporuka" označava tehniku kojom se dozvoljava da nezakonite ili sumnjive pošiljke uđu, prođu kroz, ili izađu sa teritorije jedne ili više država, uz znanje i nadzor nadležnih organa, a u cilju istrage krivičnog dela i identifikacije lica umešanih u izvršenje krivičnog dela.

5. "Slobodna zona" podrazumeva deo teritorije jedne ugovorne strane, na kojoj se uneta roba, što se tiče uvoznih dažbina i poreza, generalno posmatra kao da je van carinske teritorije.

6. "Nezakonita trgovina" označava bilo kakvu praksu ili postupanje zabranjeno zakonom, a koja se odnosi na proizvodnju, isporuku, prijem, posedovanje, distribuciju, prodaju ili kupovinu, uključujući i svaku praksu ili ponašanje koja ima za cilj da olakša takvu aktivnost.

7. "Licenca" podrazumeva dozvolu izdatu od strane nadležnog organa nakon podnošenja zahteva ili druge dokumentacije nadležnom organu.

8. (a) "Oprema za proizvodnju" znači mašineriju koja je konstruisana ili prilagođena da se koristi isključivo za proizvodnju duvanskih proizvoda i sastavni je deo proizvodnog procesa.⁴

(b) "Svaki njen deo", u kontekstu opreme za proizvodnju znači bilo koji deo koji je moguće identifikovati i koji je jedinstven za opremu koja se koristi u proizvodnji duvanskih proizvoda.

9. "Ugovorna strana" označava, ukoliko kontekst ne pokazuje drugačije, potpisnicu ovog Protokola.

10. "Lični podaci" označavaju informacije koje se odnose na identifikovano ili fizičko lice koje se može identifikovati.

11. "Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju" označava organizaciju koja se sastoji od nekoliko suverenih država i na koju su države članice

⁴ Ugovorne strane mogu se pozovu na Harmonizovani sistem naziva i šifarskih oznaka robe Svetske carinske organizacije za ovu namenu, gde god je primereno.

prenele nadležnost nad nizom pitanja, uključujući i ovlašćenje da donosi odluke obavezujuće za države članice u vezi tih pitanja.⁵

12. "Lanac snabdevanja" pokriva proizvodnju duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju; uvoz ili izvoz duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju; a može se proširiti ukoliko je potrebno i ako ugovorne strane tako odluče, i na jednu ili više sledećih aktivnosti:

- (a) maloprodaju duvanskih proizvoda;
- (b) uzgajanje duvana, osim tradicionalnih malih uzgajivača, poljoprivrednika i proizvođača;
- (c) prevoz komercijalne količine duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju; i
- (d) veleprodaju, posredovanje, skladištenje ili distribuciju duvana i duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju.

13. "Duvanski proizvodi" označavaju proizvode koji su celosti ili delimično napravljeni od lista duvana kao sirovine, a koji se proizvode da bi se koristili za pušenje, sisanje, žvakanje ili ušmrkavanje.

14. "Praćenje i pronalaženje" označavaju sistematsko praćenje i rekonstrukciju putanje ili kretanja predmeta od interesa kroz lanac snabdevanja od strane nadležnih organa ili drugih lica koje deluje u njihovo ime, kao što je navedeno u članu 8.

Član 2

Odnos između ovog Protokola i drugih ugovora i pravnih akata

1. Odredbe Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije koje se odnose na pomenute protokole i informacije, primenjuju se i na ovaj Protokol.

2. Ugovorne strane koje su ušle u neku vrstu sporazuma navedenih u članu 2 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije obaveštavaju o tim sporazumima na Sastancima ugovornih strana preko Sekretarijata Konvencije.

3. Ništa u ovom Protokolu neće uticati na prava i obaveze ugovornih strana koja proističu iz neke druge međunarodne konvencije, ugovora ili međunarodnog sporazuma na snazi, ako ih ugovorna strana smatra pogodnijim za uspešno ostvarenje eliminacije nezakonite trgovine duvanskim proizvodima.

4. Ništa u ovom Protokolu neće uticati na druga prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana prema međunarodnom pravu, uključujući Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala.

⁵ Gde to odgovara termin *nacionalni* ili *domaći* će se odnositi jednako na regionalne organizacije za ekonomsku integraciju.

Član 3

Ciljevi

Cilj ovog Protokola je eliminacija svih oblika nezakonite trgovine duvanskim proizvodima, u skladu sa odredbama člana 15 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije.

DEO II: OPŠTE OBAVEZE

Član 4

Opšte obaveze

1. Pored obaveza na koje ih obavezuju odredbe člana 5 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije, ugovorne strane će:

(a) doneti i sprovesti efikasne mere za kontrolu ili regulaciju lanca snabdevanja robom obuhvaćenom ovim Protokolom, u cilju sprečavanja, odbijanja, otkrivanja, istrage i krivičnog gonjenja nezakonite trgovine takvom robom i sarađivati međusobno u tom cilju.

(b) preduzeti sve neophodne mere u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom da se poveća delotvornost nadležnih organa i službi, uključujući carinu i policiju, odgovornih za sprečavanje, odbijanje, otkrivanje, istragu, krivično gonjenje i eliminisanje svih oblika nezakonite trgovine robom obuhvaćenom ovim Protokolom;

(c) usvojiti efikasne mere za omogućavanje ili obezbeđivanje tehničke pomoći i finansijske podrške, izgradnju kapaciteta i međunarodnu saradnju u cilju postizanja ciljeva ovog Protokola i obezbediti dostupnost i bezbednu razmenu informacija predviđenih ovim Protokolom sa nadležnim organima;

(d) uspostaviti blisku međusobnu saradnju u skladu sa domaćim pravnim sistemom i administrativnim sistemom, kako bi se povećala efikasnost primene zakona u cilju borbe protiv nezakonitih postupaka, uključujući krivična dela utvrđena u skladu sa članom 14 ovog Protokola;

(e) sarađivati i komunicirati, ako je primereno, sa relevantnim regionalnim i međunarodnim međuvladinim organizacijama u bezbednoj⁶ razmeni informacija predviđenih ovim Protokolom u cilju promovisanja delotvorne primene ovog Protokola, i

(f) sarađivati, u okviru raspoloživih sredstava i resursa, u prikupljanju sredstava za efikasno sprovođenje ovog Protokola kroz bilateralne i multilateralne mehanizme finansiranja.

2. Pri sprovođenju obaveza iz ovog Protokola, ugovorne strane će obezbediti najveću moguću transparentnost u vezi sa svim interakcijama koje mogu imati sa duvanskom industrijom.

⁶ Sigurna razmena informacija između dve strane je otporna na presretanje i ometanja (falsifikovanje). Drugim rečima, podatke koji se razmenjuju između dve strane ne može da čita ili modifikuje treće lice.

Član 5

Zaštita ličnih podataka

Prilikom sprovođenja ovog Protokola ugovorne strane će štiti lične podatke pojedinaca u skladu sa nacionalnim zakonom, bez obzira na nacionalnost ili prebivalište, uzimajući u obzir međunarodne standarde u pogledu zaštite ličnih podataka.

DEO III: KONTROLA LANCA SNABDEVANJA

Član 6

Dozvola, ekvivalent odobrenje ili sistem kontrole

1. Da bi ostvarila ciljevi Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije u pogledu eliminacije nezakonite trgovine duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, svaka ugovorna strana će zabraniti obavljanje sledećih aktivnosti svakom fizičkom ili pravnom licu, osim ako je to na osnovu i u skladu sa dodeljenom licencom ili sličnim odobrenjem (u daljem tekstu "licenca"), ili sistemom kontrole primenjenim od strane nadležnih organa, u skladu sa nacionalnim zakonom:

- (a) proizvodnju duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju i
- (b) uvoz ili izvoz duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju.

2. Svaka strana će nastojati da, u meri koju smatra primerenom, izdaje dozvole svakom fizičkom ili pravnom licu koje obavlja sledeće delatnosti (ako te delatnosti nisu zabranjene nacionalnim zakonom):

- (a) maloprodaju duvanskih proizvoda;
- (b) uzgoj biljke duvana, osim tradicionalnih malih uzgajivača, poljoprivrednika i proizvođača;
- (c) prevoz komercijalne količine duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju; i
- (d) veleprodaju, posredovanje, skladištenje ili distribuciju duvana i duvanskih proizvoda, ili opreme za proizvodnju.

3. U cilju obezbeđivanja efikasnog sistema licenciranja, svaka ugovorna strana će:

(a) uspostaviti ili odrediti nadležni organ ili organe koji će izdavati, obnavljati, suspendovati, ukidati i/ili otkazivati licencu, prema odredbama ovog Protokola, a u skladu sa nacionalnim zakonom, da bi sproveli aktivnosti precizirane u stavu 1;

(b) zahtevati da svaki zahtev za dobijanje licence sadrži sve neophodne informacije o podnosiocu zahteva, koje bi trebalo da uključuju, ukoliko je primereno:

(i) kada je podnosilac prijave fizičko lice, informacije o njegovom ili njenom identitetu, uključujući puno ime, trgovačko ime, registarski broj preduzeća (ako postoji), odgovarajući poreski identifikacioni broj (ako postoji) i sve druge informacije potrebne za identifikaciju;

(ii) kada je podnosilac prijave pravno lice, informacije o identitetu, uključujući pun naziv, trgovačko ime, registarski broj preduzeća, datum i mesto osnivanja, sedište i osnovno mesto poslovanja pravnog lica, važeće poreske identifikacione brojeve, kopije osnivačkog akta ili ekvivalentna dokumenata, sedišta filijala tog pravnog lica, imena direktora ili imenovanih ovlašćenih predstavnika i druge informacije koje omogućavaju identifikaciju;

(iii) tačnu adresu proizvodne jedinice, magacinskih prostora i proizvodni kapacitet podnosioca zahteva;

(iv) detalje o duvanskim proizvodima i opremi za proizvodnju na koje se zahtev odnosi, kao što su opis proizvoda, ime, registrovana robna marka, ako postoji, dizajn, brend, model i serijski broj opreme za proizvodnju;

(v) opis mesta gde će oprema za proizvodnju biti instalirana i korišćena;

(vi) dokumentaciju ili izjavu koja se onosi na neku krivičnu evidenciju;

(vii) potpunu identifikaciju bankarskih računa namenjenih relevantnim transakcijama i druge relevantne podatke o plaćanju; i

(viii) opis namene proizvoda i tržišta na kome se namerava prodaja duvanskih proizvoda, sa posebnim osvrtom na to da su proizvodnja ili snabdevanje duvanskim proizvodima srazmerne realno predviđenoj potražnji;

(c) pratiti i prikupljati, gde je primereno, sve takse za izdavanje licenci koje se mogu uvesti i razmotriti njihovo korišćenje za delotvorno upravljanje i sprovođenje sistema licenciranja ili za javno zdravlje ili bilo koju drugu srodnu aktivnost, u skladu sa nacionalnim zakonom;

(d) preduzeti odgovarajuće mere za sprečavanje, otkrivanje i istraživanje svih nepravilnosti i prevara u funkcionisanju sistema licenciranja;

(e) preduzeti mere kao što su periodični pregledi, obnavljanje, inspekcije ili revizija dozvola gde je to primereno;

(f) uspostaviti, gde je to primereno, vremenski okvir važenja dozvola i posledično obavezu ponovnog podnošenja zahteva ili ažuriranja informacija aplikacije;

(g) obavezati licencirano fizičko ili pravno lice da unapred obavesti nadležni organ o svakoj promeni lokacije poslovanja ili bilo kojoj drugoj značajnoj promeni u podacima relevantnim za aktivnosti za koje je izdata licenca;

(h) obavezati licencirano fizičko ili pravno lice da obavesti nadležni organ o sticanju ili otuđenju opreme za proizvodnju, da bi se preduzele odgovarajuće mere i

(i) obezbediti da se uništavanje opreme za proizvodnju ili bilo kojeg njenog dela, odvija pod nadzorom nadležnog organa.

4. Svaka ugovorna strana će osigurati da se licenca ne dodeljuje i/ili ustupa – pre nego lice koje podnosi zahtev za licencu ne dostavi odgovarajuće informacije sadržane u stavu 3. i pre nego nadležni organ izda odobrenje.

5. Pet godina nakon stupanja na snagu ovog Protokola, na prvoj narednoj sednici Sastanak ugovornih strana dužan je da osigura da je sprovedeno istraživanje zasnovano na dokazima koje bi utvrdilo da li postoje neki ključni parametri, od suštinske važnosti za proizvodnju duvanskih proizvoda a koje je moguće identifikovati i staviti pod efikasan mehanizam kontrole. Na osnovu rezultata ovakvog istraživanja, Sastanak ugovornih strana će razmotriti odgovarajuće mere.

Član 7

Detaljna provera poslovanja

1. Svaka ugovorna strana će zahtevati, u skladu sa svojim nacionalnim zakonom i ciljevima Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije, da sva fizička i pravna lica uključena u lanac snabdevanja duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju:

(a) sprovedu detaljnu proveru poslovanja (due diligence) pre otpočinjanja i tokom poslovnog odnosa;

(b) nadgledaju prodaju svojim klijentima kako bi osigurala da su količine srazmerne potražnji za takvim proizvodima u okviru planiranog tržišta za prodaju ili upotrebu; i

(c) prijavljuju nadležnim organima sve dokaze da se kupac bavi aktivnostima protivno obavezama koje proizilaze iz ovog Protokola.

2. Detaljna provera poslovanja iz stava 1 ovog člana će, po potrebi, a u skladu sa nacionalnim zakonom ugovorne strane i ciljevima Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije, uključivati, između ostalog, zahteve za identifikacijom klijenata, kao što su obezbeđivanje i ažuriranje podataka koji se odnose na sledeće:

(a) utvrđivanje da fizičko ili pravno lice poseduje licencu u skladu sa članom 6;

(b) kada je klijent fizičko lice, informacije o njegovom ili njenom identitetu, uključujući i puno ime, trgovačko ime, registarski broj (ako postoji), važeće poreske identifikacione brojeve (ako postoje) i verifikaciju njegove/njene zvanične legitimacije;

(c) kada je klijent pravno lice, informacije o identitetu, uključujući pun naziv, trgovačko ime, registarski broj preduzeća, datum i mesto osnivanja, sedište pravnog lica i glavno mesto poslovanja, odgovarajuće poreske identifikacione brojeve, kopije osnivačkih akata ili ekvivalentna dokumenata, korporativne partnere, imena direktora i svih ovlašćenih predstavnika, uključujući i imena predstavnika i verifikaciju njihovih zvaničnih legitimacija;

(d) opis nameravanog načina upotrebe i ciljno tržište za prodaju duvana, duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju;

(e) opis lokacije gde će biti instalirana i korišćena oprema za proizvodnju.

3. Detaljna provera poslovanja iz stava 1. može uključiti zahteve za identifikacijom klijenata, kao što su dobijanje i ažuriranje podataka koji se odnose na:

(a) dokumentaciju ili izjavu u vezi bilo kakve krivične evidencije i

(b) identifikaciju bankovnih računa namenjenih za korišćenje u transakcijama.

4. Svaka ugovorna strana će, na osnovu podataka prijavljenih u stavu 1(c), preduzeti sve neophodne mere da osigura poštovanje obaveza koje proističu iz ovog Protokola, koje uključuju i mogućnost da klijenta koji je u njenoj nadležnosti proglasi blokiranim, ukoliko je definisano nacionalnim zakonom.

Član 8

Praćenje i pronalaženje

1. U svrhu daljeg obezbeđenja lanca snabdevanja i da bi pomogle u istrazi nezakonite trgovine duvanskim proizvodima, ugovorne strane su saglasne da u roku od pet godina od stupanja na snagu ovog Protokola, uspostave globalni režim praćenja i pronalaženja koji će uključiti i nacionalne i/ili regionalne sisteme praćenja i pronalaženja, i odrede koordinatora globalne razmene informacije koji će se nalaziti u Sekretarijatu Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije i biti dostupan svim ugovornim stranama, omogućavajući im da traže i primaju relevantne informacije.

2. Svaka ugovorna strana će uspostaviti, u skladu sa ovim članom, sistem praćenja i pronalaženja pod svojom kontrolom za sve duvanske proizvode koji su proizvedeni ili uvezeni na njenu teritoriju, uzimajući u obzir svoje specifične nacionalne ili regionalne potrebe i najbolju raspoloživu praksu.

3. U cilju omogućavanja efikasnog praćenja i pronalaženja, svaka ugovorna strana će zahtevati da jedinstvene, bezbedne, postojeće identifikacione oznake (u daljem tekstu jedinstvena identifikaciona oznaka), kao što su kodovi ili markice budu pričvršćene za ili budu sastavni deo svih jediničnih pakovanja i svih spoljašnjih pakovanja, u roku od pet godina za cigarete i u roku od deset godina za druge duvanske proizvode od dana stupanja na snagu ovog Protokola za ugovornu stranu.

4.1. Svaka ugovorna strana je dužna da, radi ostvarenja ciljeva navedenih u stavu 3, u sklopu globalnog režima za praćenje i pronalaženje, zahteva da sledeće informacije budu dostupne, bilo direktno ili putem linka, kako bi se stranama pomoglo u utvrđivanju porekla duvanskih proizvoda, mesta preusmeravanja njihovog kretanja gde je to moguće, kao i da bi se pratilo i kontrolisalo kretanje duvanskih proizvoda i njihov pravni status:

- (a) datum i mesto proizvodnje;
- (b) proizvodni objekat;
- (c) mašina korišćena za proizvodnju duvanskih proizvoda;
- (d) proizvodna serija ili vreme proizvodnje;
- (e) ime, faktura, broj porudžbine i evidencija o plaćanju od strane prvog kupca koji nije povezan sa proizvođačem;
- (f) ciljno tržište za maloprodaju;
- (g) opis proizvoda;
- (h) svako skladištenje i špedicija;

- (i) identitet svakog poznatog narednog kupca i
- (j) predviđena ruta pošiljke, datum isporuke, odredište isporuke, polazna tačka i primalac.

4.2 Informacije u tačkama (a), (b), (g) i gde je to moguće (f), treba da budu deo jedinstvene identifikacione oznake.

4.3 Kada informacija iz tačke (f) nije dostupna u vreme obeležavanja, ugovorne strane će zahtevati uključivanje takvih informacija u skladu sa članom 15. 2 (a) Okvirne Konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije.

5. Svaka ugovorna strana će zahtevati, u roku navedenom u ovom članu, da informacije navedene u stavu 4 budu zabeležene u momentu proizvodnje ili u trenutku prvog otpremanja pošiljke od strane svakog proizvođača ili u trenutku uvoza na njenu teritoriju.

6. Svaka ugovorna strana će obezbediti da joj informacije zabeležene u skladu sa stavom 5 budu dostupne putem veze sa jedinstvenim identifikacionim oznakama propisanim stavovima 3 i 4.

7. Svaka ugovorna strana dužna je da obezbedi da informacije evidentirane u skladu sa stavom 5 ovog člana, kao i jedinstvene identifikacione oznake koje sadrže te informacije dostupne u skladu sa stavom 6, budu uključene u format koji je utvrdila ili odobrila ugovorna strana i njeni nadležni organi.

8. Svaka ugovorna strana će obezbediti da informacije evidentirane prema stavu 5 budu pristupačne globalnom koordinatoru za razmenu informacija na zahtev, u skladu sa stavom 9, preko standardnog elektronskog sigurnog interfejsa sa njenim nacionalnim i/ili regionalnim centrom. Koordinator za globalnu razmenu informacija će sastaviti i spisak nadležnih organa ugovornih strana i staviti ga na raspolaganje svim ugovornim stranama.

9. Svaka ugovorna strana ili nadležni organ:

(a) imaće pristup informacijama navedenim u stavu 4 blagovremeno, upućivanjem pitanja koordinatoru globalne razmene informacija;

(b) zahtevaće takvu informaciju samo kada je to neophodno radi otkrivanja ili sprovođenja istrage o nezakonitoj trgovini duvanskim proizvodima;

(c) neće bezrazložno zadržavati informacije;

(d) odgovoriće na zahteve za informacijama u vezi sa stavom 4, u skladu sa svojim nacionalnim zakonom i

(e) zaštitice i tretiraće kao poverljivu, ako je tako međusobno dogovoreno, svaku razmenjenu informaciju.

10. Svaka ugovorna strana će zahtevati dalji razvoj i širenje obima odgovarajućeg sistema za praćenje i pronalaženje do trenutka kada sve dažbine, relevantni porezi i, ukoliko je primereno, druge obaveze budu izmirene u trenutku proizvodnje, uvoza ili okončanja carinske kontrole i akcizne kontrole.

11. Ugovorne strane će sarađivati međusobno i sa nadležnim međunarodnim organizacijama, kako su se sporazumele, u razmeni i razvoju najbolje prakse u sistemu praćenja i otkrivanja, uključujući:

(a) olakšavanje razvoja, transfera i nabavke naprednih tehnologija za praćenje i pronalaženje, uključujući znanje, veštine, sposobnost i stručnost;

(b) podršku za programe obuke i izgradnje kapaciteta za ugovorne strane koje izraze takvu potrebu, i

(c) dalji razvoj tehnologije za obeležavanje i skeniranje jediničnih pakovanja i paketa duvanskih proizvoda, čineći dostupnim informacije navedene u stavu 4.

12. Obaveze koje preuzima ugovorna strana neće ispunjavati duvanska industrija niti će se delegirati duvanskoj industriji.

13. Svaka ugovorna strana će osigurati da njeni nadležni organi, učestvujući u režimu praćenja i pronalaženja, sarađuju sa duvanskom industrijom i onima koji zastupaju interese duvanske industrije samo u obimu koji je neophodan za implementaciju ovog člana.

14. Svaka ugovorna strana može da zahteva da duvanska industrija snosi sve troškove u vezi sa obavezama ugovorne strane definisanim ovim članom.

Član 9

Vođenje evidencije

1. Svaka ugovorna strana će zahtevati, ukoliko je primereno, da sva fizička i pravna lica uključena u lanac snabdevanja duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju vode potpunu i tačnu evidenciju svih relevantnih transakcija. Takva evidencija mora da omogući potpunu sledljivost materijala upotrebljenih u proizvodnji duvanskih proizvoda.

2. Svaka strana će, ukoliko je potrebno, zahtevati da lica koja imaju licencu u skladu sa članom 6, pruže na zahtev nadležnih organa, sledeće informacije:

(a) opšte informacije o veličini tržišta, tržišnim kretanjima, prognozama i druge relevantne informacije, i

(b) o količinama duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju koje su u vlasništvu, pod nadzorom ili kontrolom nosioca licence, koje se nalaze u poreskim i carinskim skladištima u režimu tranzita ili pretovara ili odlaganja plaćanja carina, od dana podnošenja zahteva.

3. U pogledu duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju koji se prodaju ili proizvode na teritoriji ugovorne strane za izvoz, ili su predmet bescarinskog kretanja u tranzitu ili pretovaru na teritoriji ugovorne strane, svaka ugovorna strana će, ako je primereno, zahtevati da lica koja imaju licencu u skladu sa članom 6, pruže na zahtev nadležnih organa u zemlji otpremanja a u trenutku napuštanja teritorije pod njihovom kontrolom, sledeće informacije (elektronski, gde postoji infrastruktura):

(a) datum otpreme iz poslednjeg mesta fizičke kontrole proizvoda;

(b) detalje koji se tiču proizvoda koji se otprema (uključujući brend, količinu, skladište);

- (c) nameravane rute otpreme i odredište;
- (d) identitet fizičkog ili pravnog lica kojima se proizvodi isporučuju;
- (e) način transporta, uključujući i identitet špeditera;
- (f) očekivani datum dospeća pošiljke na ciljno odredište i
- (g) ciljno tržište za maloprodaju ili korišćenje.

4. Ukoliko je moguće, svaka ugovorna strana će zahtevati da trgovci i uzgajivači duvana, izuzev tradicionalnih uzgajivača koji rade na nekomercijalnoj osnovi, vode potpune i tačne evidencije o svim relevantnim transakcijama u kojima učestvuju, u skladu sa nacionalnim zakonom.

5. Za potrebe sprovođenja stava 1, svaka strana će usvojiti delotvorne zakonske, izvršne, administrativne ili druge mere kojima se propisuje da se sve evidencije:

- (a) vode za period od najmanje četiri godine;
- (b) učine dostupnim nadležnim organima i
- (c) vode u formatu, kakav zahtevaju nadležni organi.

6. Svaka ugovorna strana će, ukoliko je primereno i u skladu sa nacionalnim zakonom, uspostaviti sa drugim ugovornim stranama sistem za razmenu svih podataka sadržanih u evidencijama koje se vode u skladu sa ovim članom.

7. Ugovorne strane će nastojati da sarađuju, međusobno i sa nadležnim međunarodnim organizacijama, u stalnom razvoju i razmeni unapređenih sistema za vođenje evidencija.

Član 10

Bezbednost i preventivne mere

1. Svaka ugovorna strana će, prema potrebi, u skladu sa svojim nacionalnim zakonom i ciljevima Svetske zdravstvene organizacije Okvirne konvencija o kontroli duvana, zahtevati da sva fizička i pravna lica koja podležu članu 6 preduzmu potrebne mere za sprečavanje preusmeravanja duvanskih proizvoda u kanale ilegalne trgovine uključujući, između ostalog:

- (a) izveštavanje nadležnih organa:
 - (i) o prekograničnim transferima gotovog novca u iznosima predviđenim u nacionalnom zakonu ili o prekograničnim isplatama u naturi i
 - (ii) o svim "sumnjivim transakcijama" i
- (b) snabdevanje duvanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju samo u količini srazmernoj potražnji za takvim proizvodima u okviru ciljnog tržišta za maloprodaju ili korišćenje.

2. Svaka ugovorna strana će, prema potrebi, u skladu sa svojim nacionalnim zakonom i ciljevima Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije, zahtevati da se transakcije između fizičkih i pravnih lica koja podležu članu 6, dozvole samo u valuti i iznosu navedenim u fakturi, i samo kroz zakonske

načine plaćanja preko finansijskih institucija koje se nalaze na teritoriji tržišta na kome se posluje i da ne smeju da se obavljaju bilo kojim drugim alternativnim sistemom naplate.

3. Ugovorna strana može zahtevati da se isplate od strane fizičkih ili pravnih lica koje podležu članu 6, za materijal koji se koristi za proizvodnju duvanskih proizvoda u njenoj nadležnosti, dozvole samo u istoj valuti i u iznosu navedenim u fakturi, i samo kroz zakonske načine plaćanja preko finansijskih institucija koje se nalaze na teritoriji tržišta na kom se posluje i da ne smeju da se obavljaju bilo kojim drugim alternativnim sistemom naplate.

4. Svaka strana će obezbediti da svako kršenje odredbi ovog člana podleže odgovarajući krivičnim, građanskim ili administrativnim procedurama i efikasnim, srazmernim i destimulatnim sankcijama, uključujući, po potrebi, suspenziju ili ukidanje licence.

Član 11

Prodaja putem interneta, telefona ili bilo kojom drugom tehnologijom u razvoju

1. Svaka strana će zahtevati da sva pravna i fizička lica koja se bave bilo kojom transakcijom u pogledu duvanskih proizvoda putem interneta, telekomunikacija ili na neki drugi način zasnovan na tehnologiji u razvoju, posluju u skladu sa svim relevantnim obavezama predviđenim ovim Protokolom.

2. Svaka strana će razmotriti zabranu maloprodaje duvanskih proizvoda preko interneta, telekomunikacija ili na bilo koji drugi način prodaje zasnovan na tehnologiji u razvoju.

Član 12

Slobodne zone i međunarodni tranzit

1. Svaka strana će, u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog Protokola, uspostaviti efikasnu kontrolu nad proizvodnjom i transakcijama u vezi sa duvanom i duvanskim proizvodima u slobodnim zonama, uz korišćenje svih odgovarajućih mera predviđenih ovim Protokolom.

2. Pored toga, zabranjeno je mešanje i pakovanje duvanskih proizvoda zajedno sa neduvanskim proizvodima u isti kontejner ili bilo koju drugu sličnu transportnu jedinicu u momentu iznošenja iz slobodnih zona.

3. Svaka strana, u skladu sa nacionalnim zakonom, na svojoj teritoriji usvaja i primenjuje kontrolne i verifikacione mere na međunarodni tranzit ili pretovar duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju u skladu sa odredbama ovog Protokola, u cilju sprečavanja nezakonite trgovine tim proizvodima.

Član 13

Bescarinska prodaja

1. Svaka strana će primeniti efikasne mere kojima će svaku bescarinsku prodaju da podredi svim relevantnim odredbama ovog Protokola, uzimajući u obzir član 6 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije.

2. Najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ovog Protokola, Sastanak ugovornih strana će na prvoj narednoj sednici obezbediti sprovođenje istraživanja zasnovanog na dokazima kako bi se utvrdio obim nezakonite trgovine duvanskim

proizvodima u vezi sa bescarinskom prodajom tih proizvoda. Na osnovu rezultata ovakvog istraživanja, Sastanak ugovornih strane razmotriće uvođenje odgovarajućih dodatnih mera.

DEO IV: KRIVIČNA DELA

Član 14

Nezakonito ponašanje uključujući i krivična dela

1. Svaka strana će usvojiti, u skladu sa osnovnim načelima svog nacionalnog zakonodavstva, zakononske i druge mere potrebne da bi sledeća postupanja mogla da budu ustanovljena kao nezakonita prema domaćem zakonu:

(a) proizvodnja, veleprodaja, posredovanje, prodaja, transport, distribucija, skladištenje, špedicija, uvoz ili izvoz duvana, duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju, suprotno odredbama ovog Protokola;

(b) (i) proizvodnja, veleprodaja, posredovanje, prodaja, transport, distribucija, skladištenje, špedicija, uvoz ili izvoz duvana, duvanskih proizvoda ili proizvodne opreme bez plaćanja odgovarajućih carina, poreza i drugih dažbina ili bez postavljanja važećih fiskalnih markica, jedinstvenih identifikacionih oznaka, ili drugih potrebnih oznaka ili nalepnica;

(ii) sva druga dela krijumčarenja ili pokušaja krijumčarenja duvana, duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju koji nisu obuhvaćeni stavom (b) (i);

(c) (i) bilo koji drugi oblik nezakonite proizvodnje duvana, duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju ili postavljanje lažnih fiskalnih markica, jedinstvenih identifikacionih oznaka ili drugih potrebnih oznaka ili nalepnica;

(ii) veleprodaja, posredovanje, prodaja, transport, distribucija, skladištenje, špedicija, uvoz ili izvoz nezakonito proizvedenog duvana, nezakonitih duvanskih proizvoda, proizvoda sa lažnim fiskalnim markicama i/ili drugim potrebnim oznakama ili nalepticama, ili nelegalne opreme za proizvodnju;

(d) mešanje duvanskih proizvoda sa neduvanskim proizvodima tokom kretanja kroz lanac snabdevanja, u cilju prikrivanja ili maskiranja duvanskih proizvoda;

(e) mešanje duvanskih proizvoda sa neduvanskim proizvodima u suprotnosti sa članom 12.2 ovog Protokola;

(f) korišćenje interneta, telekomunikacija ili bilo kog drugog načina prodaje na bazi tehnologije u razvoju, u suprotnosti sa odredbama ovog Protokola;

(g) nabavka duvana, duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju preko lica koje ima licencu u skladu sa članom 6, od osobe koja bi trebalo da ima, ali nema licencu u skladu sa članom 6;

(h) ometanje bilo kog javnog službenika ili ovlašćenog službenika u vršenju dužnosti povezanih sa sprečavanjem, odvracanjem, otkrivanjem, istragom ili eliminisanjem nelegalne trgovine duvanom, duvanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju;

(i) (i) davanje bilo kakve materijalne izjave koja je lažna, obmanjujuća ili nepotpuna, ili uskraćivanje potrebnih informacija bilo kom javnom službeniku ili

ovlašćenom službeniku u izvršavanju zadataka koji se odnose na sprečavanje, odvracanje, otkrivanje, istragu i eliminaciju nezakonite trgovine duvanom, duvanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju i kada nije u suprotnosti sa pravom protiv samooptuživanja;

(ii) davanje pogrešnih informacija na službenim obrascima o opisu, količini ili vrednosti duvana, duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju, ili bilo kojoj drugoj informaciji navedenoj u Protokolu u cilju:

(a) izbegavanja plaćanja odgovarajućih carina, taksi, poreza i drugih dažbina ili

(b) nanošenja štete bilo kojoj meri kontrole za sprečavanje, otkrivanje, odvracanja, istrage ili ukidanje nezakonite trgovine duvanom, duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju;

(iii) propuštanje uspostavljanja i vođenja evidencije koja je propisana ovim Protokolom ili vođenje lažne evidencije i

(j) pranje prihoda od nezakonitog postupanja koje je utvrđeno kao krivično delo u skladu sa stavom 2.

2. Svaka strana će, u skladu sa osnovnim načelima svog domaćeg zakonodavstva, odrediti koji će oblik nezakonitog ponašanja navedenog u stavu 1, ili bilo kog drugog ponašanja u vezi sa nezakonitom trgovinom duvana, duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju suprotno odredbama ovog Protokola, predstavljati krivično delo i usvojiti zakonske i druge mere koje mogu biti neophodne da bi takva odluka stupila na snagu.

3. Svaka strana će obavestiti Sekretarijat ovog Protokola o svojoj odluci koji će se oblik nezakonitog ponašanja navedenih u stavovima 1 i 2 smatrati krivičnim delom u skladu sa stavom 2, i dostaviće Sekretarijatu kopije zakona ili njihov opis, kojima stav 2 stupa na snagu, kao i sve naknadne izmene i dopune tih zakona.

4. U cilju jačanja međunarodne saradnje u borbi protiv krivičnih dela u vezi sa nezakonitom trgovinom duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, ugovorne strane se podstiču da preispitaju svoje nacionalne zakone o pranju novca, uzajamnoj pravnoj pomoći i ekstradiciji, uzimajući u obzir relevantne međunarodne konvencije kojima su pristupile, kako bi se osigurala efikasnost u sprovođenju odredbi ovog Protokola.

Član 15

Odgovornost pravnih lica

1. Svaka ugovorna strana će usvojiti takve mere, koje smatra potrebnim u skladu sa svojim pravnim načelima, da uspostavi odgovornost fizičkih i pravnih lica za nezakonito ponašanje, uključujući krivična dela utvrđena članom 14 ovog Protokola.

2. Zavisno od pravnih principa svake ugovorne strane, odgovornost pravnih lica može biti krivična, građanska ili administrativna.

3. Takva odgovornost neće uticati na odgovornost fizičkih lica koja su umešana u nezakonito postupanje ili su izvršila krivična dela ustanovljena u skladu sa nacionalnim zakonom i propisima i članom 14 ovog Protokola.

Član 16

Krivično gonjenje i kazne

1. Svaka ugovorna strana će usvojiti takve potrebne mere, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, da obezbedi da na fizička i pravna lica koja su odgovorna za nezakonito ponašanje, uključujući krivična dela ustanovljena u skladu sa članom 14, budu primenjene efikasne, srazmerne i destimulativne krivične ili nekrivične sankcije, uključujući i novčane kazne.

2. Svaka ugovorna strana će nastojati da obezbedi da sva diskreciona zakonska ovlašćenja u skladu sa domaćim zakonodavstvom koja se odnose na krivično gonjenje lica zbog nezakonitog ponašanja, uključujući i krivična dela uspostavljena u skladu sa članom 14, budu iskorišćena da bi se povećala efikasnost sprovođenja zakonskih mera u pogledu takvog nezakonitog ponašanja, uključujući krivična dela, a sa posebnim osvrtom na potrebu da se obeshrabri takvo nezakonito ponašanje, uključujući i krivična dela.

3. Sadržaj ovog Protokola neće uticati na načelo da je opis nezakonitog ponašanja, uključujući i krivična dela utvrđena u skladu sa ovim Protokolom, i odgovarajuće pravne zaštite ili drugih pravnih načela koja kontrolišu zakonitost ponašanja, rezervisan za domaći zakon ugovorne strane i da takvo nezakonito ponašanje, uključujući i krivična dela, mora biti procesuirano i sankcionisano u skladu sa tim zakonom.

Član 17

Naplata zaplene

Ugovorne strane treba da, u skladu sa svojim domaćim zakonima, razmotre usvajanje zakonskih i drugih mera koje su neophodne da ovlaste nadležne organe da naplate iznos srazmeran izgubljenim porezima i dažbinama od proizvođača, distributera, uvoznika ili izvoznika zaplenjenog duvana, duvanskih proizvoda i/ili opreme za proizvodnju.

Član 18

Odlaganje ili uništavanje

Sav oduzeti duvan, duvanski proizvodi i oprema za proizvodnju biće uništeni, koristeći ekološke metode u najvećoj mogućoj meri, ili otuđeni u skladu sa nacionalnim zakonom.

Član 19

Specijalne istražne tehnike

1. Ako to dozvoljavaju osnovni principi domaćeg pravnog sistema, svaka ugovorna strana će, u okviru svojih mogućnosti i pod uslovima propisanim domaćim zakonom, preduzeti neophodne mere da omogući korišćenje kontrolisane isporuke i, gde se smatra prikladnim, korišćenje drugih specijalnih istražnih tehnika, kao što su elektronski ili drugi oblici nadzora i prikrivene operacije od strane nadležnih organa na svojoj teritoriji, a u cilju efikasnije borbe protiv ilegalne trgovine duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju.

2. Radi sprovođenja istrage krivičnih dela utvrđenih u skladu sa članom 14, ugovorne strane se podstiču na zaključivanje, kada je to potrebno, odgovarajućih bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana za korišćenje tehnika iz stava 1 u okviru saradnje na međunarodnom nivou.

3. U odsustvu sporazuma ili aranžmana pomenutih u stavu 2, odluke da koriste takve specijalne istražne tehnike na međunarodnom nivou donose se od slučaja do slučaja i mogu, kada je to potrebno, da uzmu u obzir finansijske aranžmane i dogovore u pogledu ostvarivanja nadležnosti zainteresovanih strana.

4. Ugovorne strane prepoznaju važnost i potrebu za međunarodnom saradnjom i pomoći u ovom području i saraduju međusobno i sa međunarodnim organizacijama u razvoju kapaciteta za postizanje ciljeva iz ovog člana.

DEO V: MEĐUNARODNA SARADNJA

Član 20

Opšta razmena informacija

1. Ugovorne strane će, u cilju postizanja ciljeva ovog Protokola, u sklopu instrumenta izveštavanja Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije o relevantnim informacijama, izveštavati, u skladu sa domaćim zakonom i kada je primereno, između ostalog, o pitanjima kao što su:

(a) u zbirnom obliku, detalji o zapleni duvana, duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju, količini, vrednosti zaplena, opisu proizvoda, datumima i mestima proizvodnje i izbegnutim porezima;

(b) uvoz, izvoz, tranzit, prodaja sa plaćenim porezom i bescarinska prodaja i količina ili vrednost proizvodnje duvana, duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju;

(c) trendovi, metode prikrivanja i način delovanja korišćeni u nezakonitoj trgovini duvana, duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju i

(d) bilo koje druge relevantne informacije, prema sporazumu ugovornih strana.

2. Ugovorne strane će saradivati međusobno i sa nadležnim međunarodnim organizacijama na izgradnji kapaciteta ugovornih strana za prikupljanje i razmenu informacija.

3. Ugovorne strane će smatrati navedene informacije poverljivim i koristiti ih restriktivno, osim ako nije drugačije navedeno od ugovorne strane koja prenosi informaciju.

Član 21

Sprovođenje razmene informacija

1. Ugovorne strane će, u skladu sa domaćim zakonom ili nekim važećim međunarodnim ugovorima, ukoliko je primereno, na sopstvenu inicijativu ili na zahtev ugovorne strane koja obrazloži da je takva informacija neophodna u cilju otkrivanja ili istrage nezakonite trgovine duvanom, duvanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju, razmenjivati sledeće podatke:

(a) evidenciju izdatih licenci za fizička i pravna lica o kojima je reč;

(b) informacije za identifikaciju, praćenje i gonjenje fizičkih ili pravnih lica uključenih u ilegalnu trgovinu duvana, duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju;

(c) evidencije o istragama i krivičnom gonjenju;

(d) evidencije isplata za uvoz, izvoz ili bescarinski promet duvana, duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju i

(e) detalje o zaplenama duvana, duvanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju (uključujući prema potrebi broj predmeta, količine, vrednost zaplene, opis proizvoda, uključene subjekte, datum i mesto proizvodnje) i načinu delovanja (uključujući prevozna sredstva, prikrivanje, rute ipronalaženje).

2. Informacije dobijene od ugovornih strana na osnovu ovog člana koriste se isključivo za ispunjenje ciljeva ovog Protokola. Ugovorne strane mogu naznačiti da se takva informacija ne može preneti bez saglasnosti strane koja pruža informacije.

Član 22

Razmena informacija: poverljivost i zaštita podataka

1. Svaka strana je dužna da imenuje kompetentne nadležne organe kojima se dostavljaju podaci iz članova 20, 21 i 24 i obavestiće ugovorne strane o tom imenovanju preko Sekretarijata Konvencije.

2. Razmena informacija u okviru ovog Protokola podleže nacionalnom zakonu u vezi poverljivosti i privatnosti. Ugovorne strane će štiti, kako se međusobno usaglasile, svaku poverljivu informaciju koja se razmenjuje.

Član 23

Pomoć i saradnja: obuka, tehnička pomoć i saradnja u naučnim, tehničkim i tehnološkim pitanjima

1. Ugovorne strane sarađuju, međusobno i/ili preko nadležnih međunarodnih i regionalnih organizacija u obezbeđivanju obuke, tehničke pomoći i saradnje u naučnim, tehničkim i tehnološkim pitanjima, u cilju ostvarenja ciljeva ovog Protokola, prema zajedničkom dogovoru. Takva pomoć može uključiti prenos znanja ili odgovarajuće tehnologije u oblasti prikupljanja informacija, sprovođenja zakona, praćenja i pronalaženja, upravljanja informacijama, zaštite ličnih podataka, zabrana, elektronskog nadzora, forenzičke analize, uzajamne pravne pomoći i izručenja.

2. Ugovorne strane mogu, po potrebi, zaključiti bilateralne, multilateralne ili druge ugovore ili aranžmane u cilju unapređenja obuke, tehničke pomoći i saradnje u naučnim, tehničkim i tehnološkim pitanjima uzimajući u obzir potrebe ugovornih strana - zemalja u razvoju i zemalja čije su privrede u tranziciji.

3. Strane će sarađivati, po potrebi, u razvoju i istraživanju mogućnosti za identifikaciju tačnog geografskog porekla zaplenjenog duvana i duvanskih proizvoda.

Član 24

Pomoć i saradnja: istraga i gonjenje krivičnih dela

1. Ugovorne strane, u skladu sa svojim domaćim zakonom, preduzimaju sve neophodne mere ukoliko je primereno, da ojačaju saradnju putem multilateralnih, regionalnih ili bilateralnih aranžmana za sprečavanje, otkrivanje, istragu, gonjenje i kažnjavanje fizičkih ili pravnih lica koja se bave nezakonitom trgovinom duvana, duvanskih proizvoda i opreme za proizvodnju.

2. Svaka ugovorna strana će obezbediti da upravni i regulatorni organi, organi sprovođenja zakona i drugi organi vlasti posvećeni borbi protiv nezakonite trgovine duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju (uključujući,

gde domaći zakon dozvoljava, pravosudne organe), međusobno sarađuju i razmenjuju relevantne informacije na nacionalnom i međunarodnom nivou prema uslovima propisanim domaćim zakonom.

Član 25

Zaštita suvereniteta

1. Ugovorne strane će izvršavati svoje obaveze iz ovog Protokola na način koji je u skladu sa principima suverene jednakosti i teritorijalnog integriteta država i nemešanja u unutrašnje poslove drugih država.

2. Ovim Protokolom se ne dozvoljava ugovornoj strani da na teritoriji druge države preuzme nadležnost i izvršenje funkcija koje su rezervisane isključivo za organe vlasti te države prema njenom domaćem zakonu.

Član 26

Nadležnost

1. Svaka ugovorna strana će usvojiti potrebne mere kako bi uspostavila svoju nadležnost nad krivičnim delima utvrđenim prema članu 14 kada je krivično delo učinjeno:

(a) na teritoriji te zemlje ili

(b) na brodu koji plovi pod zastavom te ugovorne strane ili vazduhoplovu koji je registrovan po zakonima te ugovorne strane, u vreme kada je krivično delo počinjeno.

2. Shodno članu 25, ugovorna strana može uspostaviti svoju nadležnost nad bilo kojim krivičnim delom kada je:

(a) krivično delo učinjeno na štetu te ugovorne strane;

(b) krivično delo učinjeno od strane državljanina te ugovorne strane ili lica bez državljanstva koje ima prebivalište na njenoj teritoriji ili

(c) krivično delo jedno od onih utvrđenih u skladu sa članom 14 i počinjeno van njene teritorije u cinju izvršenja nekog od krivičnih dela utvrđenih u skladu sa članom 14 unutar njene teritorije.

3. Za potrebe člana 30, svaka ugovorna strana će usvojiti potrebne mere kako bi uspostavila svoju nadležnost nad krivičnim delima utvrđenim u skladu sa članom 14, kada je navodni počinilac prisutan na njenoj teritoriji, a ona ga ne izručuje isključivo na osnovu toga što je njen državljanin.

4. Svaka ugovorna strana može da usvoji potrebne mere kako bi uspostavila svoju nadležnost nad krivičnim delima ustanovljenim u skladu sa članom 14, kada je navodni počinilac prisutan na njenoj teritorije, a ne izručuje ga.

5. Ako je ugovorna strana koja ostvaruje svoju nadležnost prema stavu 1 ili 2 obaveštena ili je na drugi način saznala da jedna ili više drugih ugovornih strana vode istragu, krivično gone ili vode sudski postupak u pogledu istog dela, nadležni organi tih zemalja će, u meri u kojoj je primereno, konsultovati jedni druge u cilju koordinacije svojih aktivnosti.

6. Ne dovodeći u pitanje norme opšteg međunarodnog prava, ovaj Protokol ne isključuje ostvarivanje bilo koje krivične nadležnosti ugovorne strane uspostavljene u skladu sa domaćim zakonom.

Član 27

Saradnja u sprovođenju zakona

1. Svaka strana će usvojiti, u skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sistemima, efikasne mere da:

(a) unapredi i, tamo gde je neophodno, uspostavi kanale komunikacije između nadležnih organa, agencija i službi u cilju olakšavanja bezbedne i brze razmene informacija o svim aspektima krivičnih dela utvrđenih u skladu sa članom 14;

(b) obezbedi efikasnu saradnju između nadležnih organa, agencija, carine, policije i drugih agencija za sprovođenje zakona;

(c) sarađuje sa drugim ugovornim stranama u sprovođenju istraga u konkretnim slučajevima u pogledu krivičnih dela utvrđenih u skladu sa članom 14. u vezi sa:

(i) identitetom, prebivalištem i aktivnostima lica osumnjičenih za umešanost u takva krivična dela ili lokacijom drugih povezanih lica;

(ii) kretanjem dobiti od kriminala ili imovine stečene izvršenjem takvih dela i

(iii) kretanjem imovine, opreme ili drugih sredstava koji su korišćeni ili za koje je postojala namera da budu korišćeni u izvršenju takvih krivičnih dela;

(d) obezbedi, kada je primereno, neophodna sredstva ili količine supstanci za potrebe analize ili istrage;

(e) olakša efikasnu koordinaciju između nadležnih organa, agencija i službi i promoviše razmenu osoblja i drugih stručnjaka, uključujući, u skladu sa bilateralnim sporazumima ili aranžmanima između zainteresovanih strana, i postavljanje službenika za vezu;

(f) razmenjuje relevantne informacije sa drugim ugovornim stranama o određenim sredstvima i metodama koje fizička ili pravna lica koriste u izvršenju takvih krivičnih dela, uključujući, gde je primenljivo, puteve i transportna sredstva i upotrebu lažnih identiteta, izmenjenih ili lažnih dokumenata ili drugih sredstava za prikrivanje svojih aktivnosti, i

(g) razmenjuje relevantne informacije i koordinira administrativne i druge odgovarajuće mere u cilju ranog otkrivanja krivičnih dela utvrđenih u skladu sa članom 14.

2. U cilju postizanja ciljeva ovog Protokola, ugovorne strane će razmotriti mogućnost zaključenja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana o direktnoj saradnji između organa za sprovođenje zakona, a gde takvi sporazumi ili aranžmani već postoje, njihove izmene i dopune u skladu sa tim ciljem. U odsustvu takvih sporazuma ili aranžmana između ugovornih strana, ugovorne strane mogu ovaj Protokol posmatrati kao osnovu za međunarodnu saradnju u primeni zakona u

odnosu na krivična dela obuhvaćena ovim Protokolom. Kad god je primereno, ugovorne strane će u potpunosti iskoristiti sporazume ili aranžmane, uključujući i međunarodne ili regionalne organizacije, kako bi unapredile saradnju između svojih službi za sprovođenja zakona.

3. Strane će nastojati da u okviru svojih mogućnosti sarađuju da bi odgovorile na transnacionalnu nezakonitu trgovinu duvanskim proizvodima izvršenu upotrebom savremene tehnologije.

Član 28

Uzajamna administrativna pomoć

U skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sistemima, ugovorne strane će jedna drugoj, bilo na zahtev ili na sopstvenu inicijativu, obezbediti informacije da bi osigurale pravilnu primenu carinskih i drugih relevantnih zakona u cilju sprečavanja, otkrivanja, istrage, gonjenja i suzbijanja nezakonite trgovine duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju. Ugovorne strane će navedene informacije smatrati poverljivim i restriktivno ih upotrebljavati, osim ukoliko nije drugačije naznačeno od strane koja informaciju dostavlja. Takve informacije mogu da obuhvataju:

- (a) nove carinske i druge tehnike sprovođenja zakona dokazane efikasnosti;
- (b) nove trendove, sredstva ili metode angažovanja u nezakonitoj trgovini duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju;
- (c) robu za koju se zna da je predmet nezakonite trgovine duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, kao i detalje o opisu, pakovanju, skladištenju i transportu i metodama korišćenim u vezi sa tom robom;
- (d) fizička ili pravna lica za koja se zna da su izvršila ili su učestvovala u izvršenju krivičnog dela određenog u skladu sa članom 14, i
- (e) sve druge podatke koji bi pomogli nadležnim agencijama u proceni rizika u svrhu kontrole i drugih vidova sprovođenja.

Član 29

Uzajamna pravna pomoć

1. Ugovorne strane će pružiti jedna drugoj najširu moguću pravnu pomoć u istrazi, gonjenju i sudskom postupku u vezi sa krivičnim delima utvrđenim u skladu sa članom 14 ovog Protokola.

2. Uzajamna pravna pomoć će se pružati u najvećoj mogućoj meri u skladu sa relevantnim zakonima, ugovorima, sporazumima i dogovorima ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev za pomoć u pogledu istraga, gonjenja i sudskih postupaka u vezi sa krivičnim delima za koja se pravna lica smatraju odgovornim u skladu sa članom 15. ovog Protokola u ugovornoj strani koja upućuje zahtev.

3. Uzajamna pravna pomoć koja se pruža u skladu sa ovim članom može se tražiti za neki od sledećih ciljeva:

- (a) uzimanje dokaza ili iskaza od pojedinaca;
- (b) uručivanje sudskih dokumenata;

- (c) izvršenja pretresa i zaplene, kao i zamrzavanja imovine;
- (d) ispitivanja objekata i lokacija;
- (e) dostavljanja informacija, dokaznog materijala i nalaza veštaka;
- (f) obezbeđivanja originala ili overenih kopija relevantnih dokumenata i izvoda iz evidencija, uključujući državne, bankovne, finansijske, privredne ili poslovne evidencije;
- (g) utvrđivanje ili pronalaženje imovinske koristi stečene krivičnim delima, kao i imovine, sredstava kojima su ta dela počinjena ili drugih stvari koje mogu poslužiti kao dokaz u dokazne svrhe;
- (h) olakšavanja dobrovoljnog pojavljivanja lica u ugovornoj strani koja upućuje zahtev;
- (i) bilo koja druga vrsta pomoći koja nije u suprotnosti sa domaćim zakonodavstvom ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev.

4. Ovaj član neće uticati na obaveze koje proizilaze iz drugog ugovora, bilateralnog ili multilateralnog, koji reguliše ili će regulisati, u celini ili delimično, uzajamnu pravnu pomoć.

5. Stavovi od 6 do 24 će se, na bazi reciprociteta, primenjivati na zahteve upućene shodno ovom članu ako ugovorne strane u pitanju nisu vezane ugovorom ili međudržavnim sporazumom o uzajamnoj pravnoj pomoći. Ako su ugovorne strane vezane takvim ugovorom ili međuvladinim sporazumom, primenjivaće se odgovarajuće odredbe tog ugovora, osim ukoliko se ugovorne strane slože da umesto njih primenjuju stavove od 6 do 24. Ugovorne strane se podstiču da primenu ovih stavova ako se njima olakšava saradnja.

6. Ugovorne strane će odrediti centralni organ koji ima odgovornost i ovlašćenje da prima zahteve za uzajamnu pravnu pomoć i da ih izvršava ili ih prosleđuje nadležnim organima radi izvršenja. Kada ugovorna strana ima poseban region ili teritoriju sa posebnim sistemom za uzajamnu pravnu pomoć, ona može da odredi i poseban centralni organ koji će imati iste funkcije za taj region ili teritoriju. Centralni organi treba da obezbede brzo i pravilno izvršenje ili prosleđivanje primljenih zahteva. U slučajevima kada centralni organ prosleđuje zahtev nadležnom organu na izvršenje, podstićaće brzo i pravilno izvršenje zahteva od strane nadležnog organa. Svaka ugovorna strana će, u trenutku pristupanja, prihvatanja, odobrenja, formalnog potvrđivanja ili ratifikacije ovog Protokola obavestiti šefa Sekretarijata Konvencije o centralnom organu određenom za ovu svrhu. Prenos zahteva za uzajamnu pravnu pomoć i svaka komunikacija u vezi sa tim će se vršiti između centralnih organa koje odrede ugovorne strane. Ovaj zahtev neće uticati na pravo ugovornih strana da zahtevaju da takvi zahtevi i komunikacija budu upućene diplomatskim putem, a u hitnim slučajevima, kada su ugovorne strane saglasne, i ako je moguće, putem odgovarajućih međunarodnih organizacija.

7. Zahtevi se podnose u pisanoj formi ili, tamo gde je to moguće, bilo kojim sredstvom koje može da ostavi pisani trag na jeziku prihvatljivom za ugovornu stranu kojoj se upućuje zahtev, pod uslovima koji omogućavaju da ugovorna strana utvrdi autentičnost zahteva. Jezik (ili jezici) prihvatljiv za ugovornu stranu biće naznačen šefu Sekretarijata Konvencije u trenutku pristupanja, prihvatanja, odobrenja, formalne potvrde ili ratifikacije ovog Protokola. U hitnim slučajevima, kada su se ugovorne

strane usaglasile, zahtevi mogu biti upućeni i usmeno, ali će bez odlaganja biti potvrđeni u pisanoj formi.

8. Zahtev za uzajamnu pravnu pomoć treba da sadrži:

- (a) identitet organa koji podnosi zahtev;
- (b) predmet i prirodu istrage, krivičnog gonjenja ili sudskog postupka na koju se zahtev odnosi i ime i funkciju organa koji sprovodi takvu istragu, krivično gonjenje ili sudski postupak;
- (c) sažetak relevantnih činjenica, osim ako se zahtevom traži uručenje sudskih dokumenata;
- (d) opis tražene pomoći i pojedinosti o naročitim procedurama koju ugovorna strana koja upućuje zahtev želi da bude primenjena;
- (e) gde je to moguće, identitet, lokaciju i nacionalnost lica u pitanju;
- (f) svrhu za koju se traže dokaz, informacije ili delovanje i
- (g) odredbe domaćeg zakona koje se odnose na krivično delo i predviđenu kaznu.

9. Ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev može tražiti dodatne informacije kada je to potrebno da bi se zahtev ispunio u skladu sa njenim domaćim zakonodavstvom ili kada to može da olakša izvršenje takvog zahteva.

10. Zahtev će se izvršavati u skladu sa domaćim zakonodavstvom ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev, do stepena do kog nije u suprotnosti sa njenim domaćim zakonodavstvom, i kada je to moguće, u skladu sa procedurama navedenim u zahtevu.

11. Strana koja upućuje zahtev neće prenositi ili koristiti informacije ili dokaze koje daje ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev za istrage, krivična gonjenja ili sudske postupke izuzev onih navedenih u zahtevu bez prethodnog pristanka ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev. Ništa u ovom stavu ne sprečava ugovornu stranu koja upućuje zahtev da u svojoj proceduri otkrije informacije ili dokaze koji su oslobađajući za okrivljenu osobu. U tom slučaju, ugovorna strana koja upućuje zahtev obaveštava ugovornu stranu kojoj se upućuje zahtev pre otkrivanja informacija i, ako se to zahteva, konsultuje se sa ugovornom stranom kojoj se upućuje zahtev. Ukoliko, u izuzetnom slučaju, prethodno obaveštenje nije moguće, ugovorna strana koja upućuje zahtev će obavestiti drugu ugovornu stranu o tom otkriću bez odlaganja.

12. Ugovorna strana koja upućuje zahtev može zahtevati da ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev čuva kao poverljive činjenice i suštinu zahteva, osim u meri neophodnoj za izvršenje zahteva. Ako ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev ne može da ispuni zahteve poverljivosti, ona će odmah obavestiti ugovornu stranu koja upućuje zahtev.

13. Gde god je moguće i u skladu sa osnovnim principima domaćeg zakonodavstva, kada se pojedinac nalazi na teritoriji jedne ugovorne strane, a treba da bude saslušan kao svedok ili veštak od strane sudskih vlasti druge ugovorne strane, prva strana može, na zahtev druge, dozvoliti da se saslušanje sprovede

putem video konferencije ukoliko nije moguće ili poželjno da se dotično lice pojavi na teritoriji ugovorne strane koja upućuje zahtev. Ugovorne strane mogu da se dogovore da saslušanje sprovede organ ugovorne strane koja upućuje zahtev u prisustvu sudskog organa ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev.

14. Uzajamna pravna pomoć može da se odbije:

(a) ako zahtev nije podnet u skladu sa odredbama ovog člana;

(b) ako ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev smatra da postoji mogućnost da izvršenje zahteva ugrožava njen suverenitet, bezbednost, javni poredak ili druge bitne interese;

(c) ako bi domaćim zakonom ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev bilo zabranjeno da njeni nadležni organi izvrše zatražene aktivnosti u odnosu na bilo koje slično krivično delo, koje je bilo predmet istrage, krivičnog gonjenja ili sudskog postupka u njihovoj nadležnosti;

(d) ako zahtev uključuje krivično delo za koje je maksimalna kazna u ugovornoj strani kojoj se upućuje zahtev manja od dve godine zatvora ili drugog načina lišavanja slobode ili ako ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev, prosudi da bi pružanje pomoći opteretilo njene resurse u meri nesrazmernoj težini krivičnog dela, ili

(e) ako bi to bilo u suprotnosti sa pravnim sistemom koji se odnosi na odobrenje uzajamne pravne pomoći ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev.

15. Svako odbijanje uzajamne pravne pomoći mora se obrazložiti.

16. Ugovorna strana neće odbiti da pruži međusobnu pravnu pomoć propisanu ovim članom na osnovu bankarske tajne.

17. Ugovorne strane ne mogu da odbiju zahtev za međusobnu pravnu pomoć samo na osnovu toga što se smatra da delo uključuje i fiskalna pitanja.

18. Ugovorne strane mogu odbiti da pruže međusobnu pravnu pomoć propisanu ovim članom na osnovu odsustva dvostrukog kriminaliteta. Međutim, ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev, kada to smatra odgovarajućim, može pružati pomoć, u meri u kojoj je to odlučila po sopstvenom nahođenju, bez obzira na to da li bi predmetno delovanje predstavljalo krivično delo prema njenom domaćem zakonu.

19. Ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev za uzajamnu pravnu pomoć izvršava zahtev što je pre moguće i, ako je moguće, potpuno se drži rokova koje je predložila i u zahtevu obrazložila ugovorna strana koja zahtev upućuje. Ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev će odgovoriti na opravdane zahteve ugovorne strane koja zahtev upućuje u vezi sa napretkom u izvršenju zahteva. Ugovorna strana koja zahtev upućuje će blagovremeno obavestiti ugovornu stranu kojoj se upućuje zahtev, kada tražena pomoć više nije potrebna.

20. Ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev može odložiti zahtev za uzajamnu pravnu pomoć ako smeta istrazi, gonjenju ili sudskom procesu koji je u toku.

21. Pre nego što odbije zahtev shodno stavu 14 ili odloži njegovo izvršenje na osnovu stava 20, ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev će se konsultovati sa ugovornom stranom koja upućuje zahtev da bi razmotrile da li se pomoć može odobriti pod uslovima koje ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev smatra neophodnim. Ako ugovorna strana koja upućuje zahtev prihvati pomoć pod tim uslovima, ti se uslovi poštuju.

22. Uobičajene redovne troškove ispunjenja zahteva snosiće ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev, osim ako nije drugačije dogovoreno od strane ugovornih strana. Ako su za ispunjenje zahteva potrebni znatni ili neuobičajeni troškovi, ugovorne strane će se konsultovati da utvrde uslove i rokove pod kojima će zahtev biti izvršen, kao i način na koji će se pokriti troškovi.

23. U slučaju zahteva, ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev:

(a) obezbeđuje ugovornoj strani koja upućuje zahtev kopije državnih zapisa, dokumenata ili informacija koje poseduje i koje su prema njenom domaćem zakonodavstvu dostupni javnosti i

b) može, po svom nahođenju, da dostavi ugovornoj strani koja upućuje zahtev u celini, delimično ili pod uslovima koje smatra prikladnim, kopije svake državne evidencije, dokumenata ili informacija koje poseduje a koji prema njenom domaćem zakonodavstvu nisu dostupni široj javnosti.

24. Ugovorne strane će razmotriti, po potrebi, mogućnost zaključivanja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana koji će podržati, unaprediti praktičan efekat, ili poboljšati odredbe ovog člana.

Član 30

Izručenje

1. Ovaj član će se primenjivati na krivična dela utvrđena u skladu sa članom 14 ovog Protokola kada:

(a) se lice koje je predmet zahteva za izručenje nalazi na teritoriji strane kojoj se upućuje zahtev;

(b) je krivično delo za koje se traži izručenje kažnjivo po domaćem zakonu obe ugovorne strane i one koja upućuje i one kojoj se zahtev upućuje; i

(c) se krivično delo kažnjava maksimalnom kaznom zatvora ili drugim vidom lišavanja slobode od najmanje četiri godine ili težom kaznom za kraći period ako su se dotične ugovorne strane dogovorile na osnovu bilateralnih i multilateralnih ugovora ili drugih međunarodnih sporazuma.

2. Svako od krivičnih dela na koje se primenjuje ovaj član će se smatrati, kao delo koje podleže izručenju, uključenim u svaki ugovor o izručenju koji postoji između ugovornih strana. Ugovorne strane se obavezuju da uključe ova dela kao krivična dela koja podležu izručenju u svaki ugovor o izručenju koji će između njih biti zaključen.

3. Ako ugovorna strana koja uslovljava izručenje postojanjem ugovora primi zahtev za izručenje od druge ugovorne strane sa kojom nema ugovor o izručenju, ona može posmatrati ovaj Protokol kao pravni osnov za izručenje u vezi sa bilo kojim krivičnim delom na koje se primenjuje ovaj član.

4. Ugovorne strane koje ne uslovljavaju izručenje postojanjem ugovora između sebe će prepoznavati krivična dela na koje se primenjuje ovaj član kao krivična dela koja podležu izručenju.

5. Izručenje podleže uslovima predviđenim domaćim zakonom ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev ili uslovima važećih sporazuma o izručenju, uključujući, između ostalog, uslove u vezi sa minimalnom kaznom neophodnom za izručenje i osnova po kome ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev može da odbije izručenje.

6. Ugovorne strane će, u skladu sa svojim domaćim zakonom, nastojati da ubrzaju postupak izručenja i da pojednostave dokazni postupak u vezi svakog krivičnog dela na koje se ovaj član primenjuje.

7. Ako ugovorna strana ne izruči navodnog počinioca koji se nalazi na njenoj teritoriji, u vezi krivičnog dela na koje se primenjuje ovaj član - samo na osnovu toga što je to lice njen državljanin, biće, na zahtev ugovorne strane koja upućuje zahtev, u obavezi da dostavi predmet, bez nepotrebnog odlaganja svojim nadležnim organima u cilju krivičnog gonjenja. Ti organi će doneti odluku i sprovesti postupak na isti način kao u slučaju bilo kog drugog dela slične prirode, u skladu sa domaćim zakonom te ugovorne strane. Ugovorne strane u pitanju će međusobno sarađivati, naročito u proceduralnim pitanjima i prikupljanju dokaza, kako bi se obezbedila efikasnost takvog gonjenja.

8. Kad je ugovornoj strani dozvoljeno prema domaćem zakonu da izruči ili na drugi način preda nekog svog državljanina samo pod uslovom da će ta osoba biti vraćena na teritoriju te ugovorne strane da služi kaznu izrečenu kao rezultat suđenja ili postupka za koji je izručenje ili predaja lica bila tražena i kada se sa ovom opcijom i svim drugim uslovima koji se mogu smatrati prikladnim slažu ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev i ugovorna strana koja traži izručenje lica, takvo uslovno izručenje ili predaja će biti dovoljni za ispunjenje obaveza utvrđenih u stavu 7.

9. Ukoliko izručenje koje se traži u cilju izvršenja kazne bude odbijeno zbog toga što je traženo lice državljanin ugovorne strane kojoj se upućuje zahtev, ugovorna strana kojoj se zahtev upućuje, ukoliko je to u skladu sa njenim zakonima, razmotriće na zahtev ugovorne strane koja traži izručenje, mogućnost izvršenja kazne, ili preostalog dela kazne, izrečene prema zakonima ugovorne strane koja upućuje zahtev.

10. Svakom licu protiv koga se postupak sprovodi u vezi sa nekim krivičnim delom na koje se ovaj član primenjuje, garantuje se pošteno postupanje u svim fazama postupka, uključujući uživanje svih prava i garancija propisanih domaćim zakonom ugovorne strane na čijoj se teritoriji to lice nalazi.

11. U ovom Protokolu ništa se neće tumačiti kao nametanje obaveze izručenja ako ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev ima dovoljno osnova za verovanje da je zahtev podnet u cilju gonjenja ili kažnjavanja nekog lica zbog njegovog pola, rase, vere, nacionalnosti, etničkog porekla ili političkih uverenja, ili da bi ispunjavanje zahteva nanelo štetu položaju te osobe zbog bilo kojeg od ovih razloga.

12. Ugovorne strane mogu da ne odbiju zahtev za izručenje isključivo na osnovu toga što se smatra da predmetno krivično delo uključuje i fiskalna pitanja.

13. Pre nego se odbije izručenje, ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev će, ukoliko je to primereno, konsultovati ugovornu stranu koja upućuje zahtev da bi joj pružila dovoljno mogućnosti da izloži svoje stavove i da pruži informacije relevantne za svoje tvrdnje.

14. Ugovorne strane će nastojati da zaključe bilateralne i multilateralne sporazume ili aranžmane za izvršenje ili unapređenje efikasnosti izručenja. Ako su ugovorne strane obavezane postojećim ugovorima ili međuvladinim aranžmanima, primeniće odgovarajuće odredbe tog ugovora ili međudržavnog aranžmana osim ako se ugovorne strane saglase da umesto njih primenjuju stavove 1 do 13 ovog člana.

Član 31

Mere za obezbeđivanje izručenja

1. Prema svom domaćem zakonu i ugovorima o izručenju, ugovorna strana kojoj se upućuje zahtev može, nakon što se uveri da okolnosti to nalažu i da su hitne, a po zahtevu ugovorne strane koja upućuje zahtev, pritvoriti lice čije se izručenje traži i koje se nalazi na njenoj teritoriji, ili preduzeti druge odgovarajuće mere kako bi se osiguralo njeno prisustvo u postupku izručenja.

2. O merama koje se preduzimaju u skladu sa stavom 1 obavestiće, u skladu sa nacionalnim zakonom, po potrebi i bez odlaganja, ugovornu stranu koja upućuje zahtev.

3. Svako lice protiv koga se preduzimaju mere u skladu sa stavom 1, mora imati pravo da:

(a) komunicira bez odlaganja sa najbližim odgovarajućim predstavnikom države čiji je državljanin ili, ako je to lice bez državljanstva, države na čijoj teritoriji ima boravište/prebivalište, i

(b) bude posećeno od strane predstavnika te države.

VI DEO: IZVEŠTAVANJE

Član 32

Izveštavanje i razmena informacija

1. Svaka strana će podnositi za potrebe Sastanka ugovornih strana, preko Sekretarijata Konvencije, periodične izveštaje o primeni ovog Protokola.

2. Oblik i sadržaj tih izveštaja utvrdiće se na Sastanku ugovornih strana. Ovi će izveštaji biti deo redovnog instrumenta izveštavanja Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije.

3. Sadržaj periodičnih izveštaja iz stava 1, biće utvrđen imajući u vidu, između ostalog, sledeće:

(a) informacije o zakonodavnim, izvršnim, administrativnim ili drugim merama koje su preduzete za primenu ovog Protokola;

(b) informacije, kada je primereno, o bilo kakvim ograničenjima ili preprekama sa kojima se suočavaju u implementaciji ovog Protokola i o merama preduzetim za prevazilaženje tih prepreka;

(c) informacije, kada je primereno, o finansijskoj i tehničkoj pomoći obezbeđenoj, primljenoj ili traženoj za aktivnosti koje se odnose na eliminaciju nezakonite trgovine duvanskim proizvodima, i

(d) informacije navedene u članu 20.

U onim slučajevima kada su relevantni podaci već prikupljeni u okviru mehanizma izveštavanja Konferencije ugovornih strana, na Sastanku ugovornih strana neće se duplirati ovi napori.

4. Na Sastanku ugovornih strana će se, na osnovu članova 33 i 36, razmotriti načini za pružanje pomoći ugovornim stranama - zemljama u razvoju i zemljama sa privredama u tranziciji na njihov zahtev, u ispunjavanju obaveze iz ovog člana.

5. Izveštavanje o podacima prema ovim članovima podleže nacionalnim zakonima koji regulišu poverljivost i privatnost. Ugovorne strane će štiti, prema međusobnom dogovoru, svaku poverljivu informaciju koja se prijavljuje ili razmenjuje.

DEO VII: INSTITUCIONALNI ARANŽMANI I FINANSIJSKI RESURSI

Član 33

Sastanak ugovornih strana

1. Sastanak ugovornih strana se osniva ovim Protokolom. Prvu sednicu Sastanka ugovornih strana sazvaće Sekretarijat Konvencije neposredno pre ili neposredno posle sledećeg redovnog zasedanja Konferencije ugovornih strana nakon stupanja na snagu ovog Protokola.

2. Nakon toga, Sekretarijat Konvencije će sazivati redovne sednice Sastanka ugovornih strana neposredno pre ili neposredno posle redovnog zasedanja Konferencije ugovornih strana.

3. Vanredne sednice Sastanka ugovornih strana će se održavati u drugom terminu kada Sastanak ugovornih strana smatra neophodnim ili na pismeni zahtev bilo koje ugovorne strane, pod uslovom da, u roku od šest meseci od dana podnošenja zahteva najmanje jedna trećina ugovornih strana podrži zahtev koji im prenese Sekretarijat Konvencije.

4. Poslovnik i finansijski pravilnik Konferencije ugovornih strana Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije primenjivaće se i na Sastanak ugovornih strana, osim ako Sastanak ugovornih strana odluči drugačije.

5. Sastanak ugovornih strana će redovno procenjivati sprovođenje Protokola i donositi odluke koje su neophodne za unapređenje njegovog efikasnog sprovođenja.

6. Sastanak ugovornih strana odlučuje o nivou i mehanizmu dobrovoljno procenjenih doprinosa ugovornih strana Protokola za primenu ovog Protokola, kao i drugim mogućim sredstvima za njegovo sprovođenje.

7. Na svakom redovnom zasedanju, Sastanak ugovornih strana će konsenzusom usvojiti budžet i plan rada za finansijski period do sledećeg redovnog zasedanja, koji će biti odvojeni od budžeta i plana rada Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije.

Član 34

Sekretarijat

1. Sekretarijat Konvencije biće Sekretarijat ovog Protokola.

2. Funkcije Sekretarijata Konvencije u vezi sa njegovom ulogom Sekretarijata ovog Protokola će biti da:

(a) priprema sednice Sastanka ugovornih strana i svih pratećih tela, kao i radnih grupa i drugih tela utvrđenih na Sastanku ugovornih strana i obezbeđuje usluge koje zatraže;

(b) prima, analizira, prenosi i obezbeđuje povratne informacije o dobijenim izveštajima u skladu sa ovim Protokolom zainteresovanim ugovornim stranama i Sastanku ugovornih strana i olakša razmenu informacija između ugovornih strana;

(c) obezbedi podršku ugovornim stranama, posebno ugovornim stranama - zemljama u razvoju i zemljama sa privredama u tranziciji, na njihov zahtev, u sakupljanju, komunikaciji i razmeni informacija koje su u skladu sa odredbama ovog Protokola, i pomoć u identifikaciji raspoloživih resursa koji omogućavaju sprovođenje obaveza iz ovog Protokola;

(d) priprema i podnosi izveštaje o svojim aktivnostima predviđenih ovim Protokolom po smernicama Sastanka ugovornih strana;

(e) obezbedi, u skladu sa smernicama Sastanka ugovornih strana, neophodnu koordinaciju sa nadležnim međunarodnim i regionalnim međuvladinim organizacijama i drugim telima;

(f) sklopi, po uputstvu Sastanka ugovornih strana, one administrativne ili ugovorne aranžmane koji su potrebni za efikasno obavljanje njegovih funkcija Sekretarijata ovog Protokola;

(g) prima i razmatra prijave međunarodnih i nevladinih organizacija koje žele da budu akreditovane kao posmatrači na Sastanku ugovornih strana, ako pruže garanciju da nisu povezane sa duvanskom industrijom, i podnosi pregledane prijave Sastanku ugovornih strana na razmatranje, i

(h) obavlja druge funkcije Sekretarijata utvrđene ovim Protokolom, kao i druge funkcije koje može da odredi Sastanak ugovornih strana.

Član 35

Odnosi između Sastanka ugovornih strana i međuvladinih organizacija

U cilju obezbeđenja tehničke i finansijske saradnje za postizanje ciljeva ovog Protokola, Sastanci ugovornih strana mogu zatražiti saradnju sa nadležnim međunarodnim i regionalnim međuvladinim organizacijama, uključujući finansijske i razvojne institucije.

Član 36

Finansijska sredstva

1. Ugovorne strane priznaju značajnu ulogu koju finansijska sredstva igraju u postizanju cilja ovog Protokola i potvrđuju značaj člana 26 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije u ostvarivanju ciljeva Konvencije.

2. Svaka ugovorna strana će obezbediti finansijsku podršku po osnovu svojih nacionalnih aktivnosti namenjenih za postizanje cilja ovog Protokola, u skladu sa svojim nacionalnim planovima, prioritetima i programima.

3. Ugovorne strane će promovisati kada je primereno, korišćenje bilateralnih, regionalnih, subregionalnih i drugih multilateralnih kanala da bi obezbedila sredstva za jačanje kapaciteta ugovornih strana – zemalja u razvoju i zemalja u tranziciji u cilju ispunjenja ciljeva ovog Protokola.

4. Ne dovodeći u pitanje član 18, ugovorne strane se podstiču, u skladu sa nacionalnim zakonima i politikama i gde je to primereno, da koriste oduzetu dobit stečenu krivičnim delom u vezi sa nezakonitom trgovinom duvanom, duvanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, za postizanje ciljeva postavljenih u ovom Protokolu.

5. Ugovorne strane zastupljene u relevantnim regionalnim i međunarodnim međuvladinim organizacijama i finansijskim i razvojnim institucijama podstičaće ove subjekte da pružaju finansijsku pomoć ugovornim stranama - zemljama u razvoju i zemljama sa privredama u tranziciji kako bi im pomogli u ispunjavanju obaveza iz ovog Protokola, bez ograničavanja prava učešća u ovim organizacijama.

6. Ugovorne strane su saglasne:

(a) da bi pomogle stranama u ispunjavanju obaveza iz ovog Protokola, mobilisaće i upotrebiće sve relevantne potencijalne i postojeće raspoložive resurse za aktivnosti vezane za ciljeve ovog Protokola u korist svih ugovornih strana, posebno zemalja u razvoju i sa privredom u tranziciji, i

(b) Sekretarijat Konvencije će savetovati ugovorne strane - zemlje u razvoju i zemlje sa privredom u tranziciji, na njihov zahtev, o raspoloživim izvorima finansiranja radi lakšeg sprovođenja obaveza koje proističu iz ovog Protokola.

7. Ugovorne strane mogu zahtevati da duvanska industrija snosi bilo koje troškove u vezi sa obavezama ugovorne strane da ostvari ciljeve ovog Protokola, u skladu sa članom 5.3 Okvirne Konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije.

8. Ugovorne strane će nastojati, u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom, da postignu samofinansiranje sprovođenja ovog Protokola, između ostalog nametanjem poreza i drugih oblika naknada za duvanske proizvode.

DEO VIII: REŠAVANJE SPOROVA

Član 37

Rešavanje sporova

Rešavanje sporova između ugovornih strana u vezi sa tumačenjem ili primenom ovog Protokola regulisano je članom 27 Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije.

DEO IX: RAZVOJ PROTOKOLA

Član 38

Izmene i dopune ovog Protokola

1. Svaka ugovorna strana može predložiti izmene i dopune Protokola.

2. Izmene i dopune ovog Protokola biće razmotrane i usvojene na Sastanku ugovornih strana. Tekst svake predložene izmene i dopune na ovaj Protokol će biti prosleđen ugovornim stranama od strane Sekretarijata Konvencije najmanje šest meseci pre sastanka na kome se predlaže na usvajanje. Sekretarijat Konvencije će takođe dostaviti predložene izmene i dopune potpisnicima ovog Protokola, a kao informaciju i depozitaru.

3. Strane će uložiti sve napore da se postigne sporazum u formi konsenzusa oko svake predložene izmene i dopune na ovaj Protokol. Ukoliko svi napori za postizanje konsenzusa budu iscrpljeni, a ne postigne se sporazum, izmena i dopuna će u krajnjem slučaju biti usvojena tročetvrtinskom većinom glasova ugovornih strana koje su prisutne i glasaju na sednici. Za potrebe ovog člana, "Ugovorne strane koje su prisutne i glasaju" znači da prisutne ugovorne strane glasaju za i protiv. Sekretarijat Konvencije će svaku usvojenu izmenu i dopunu saopštiti depozitaru, koji će ih proslediti svim ugovornim stranama na prihvatanje.

4. Instrumenti za prihvatanje izmena i dopuna se deponuju kod depozitara. Izmjena i dopuna usvojena u skladu sa stavom 3. stupa na snagu za one ugovorne strane koje su ga prihvatile devedesetog dana nakon što depozitar primi instrument za prihvatanje od najmanje dve trećine ugovornih strana.

5. Izmjena i dopuna će stupiti na snagu za bilo koju drugu ugovornu stranu devedesetog dana nakon datuma kada ta ugovorna strana deponuje kod Depozitara svoj instrument o prihvatanju navedene izmene i dopune.

Član 39

Usvajanje i dopuna aneksa ovog Protokola

1. Svaka strana može da daje predloge za Aneks ovog Protokola i može da predloži izmene i dopune na Anekse ovog Protokola.

2. Aneksi će biti ograničena na liste, obrasce i drugi deskriptivni materijal koji se odnosi na proceduralna, naučna, tehnička ili administrativna pitanja.

3. Aneksi ovog Protokola i izmene i dopune na njih predlažu se, usvajaju i stupaju na snagu u skladu sa procedurom predviđenom u članu 38.

DEO X: ZAVRŠNE ODREDBE

Član 40

Rezerve

U odnosu na ovaj Protokol ne mogu se izraziti rezerve.

Član 41

Povlačenje

1. U bilo kom trenutku u toku dve godine od dana stupanja Protokola na snagu za određenu ugovornu stranu, ta ugovorna strana se može povući iz Protokola davanjem pismenog obaveštenja depozitaru.

2. Svako takvo povlačenje stupa na snagu po isteku jedne godine od dana kada depozitar primi obaveštenje o povlačenju ili nekog kasnijeg datuma koji može biti naveden u obaveštenje o povlačenju.

3. Za svaku ugovornu stranu koja se povuče iz Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije smatraće se da se povlači i iz ovog Protokola, a povlačenje stupa na snagu od dana njenog povlačenja iz Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije.

Član 42

Pravo glasa

1. Svaka ugovorna strana ovog Protokola imaće jedan glas, izuzev u slučajevima predviđenim u stavu 2. ovog člana.

2. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju će, u pitanjima u okviru svoje nadležnosti, koristiti svoje pravo da glasaju sa brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su ugovorne strane ovog Protokola. Ove organizacije neće koristiti svoje pravo glasa ukoliko bilo koja od njihovih država članica iskoristi svoje pravo i obrnuto.

Član 43

Potpisivanje

Protokol će biti otvoren za potpisivanje od strane svih potpisnica Okvirne konvencije o kontroli duvana SZO u sedištu Svetske zdravstvene organizacije u Ženevi 10. i 11. januara 2013. godine, a nakon toga u sedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku do 9. januara 2014. godine.

Član 44

Ratifikacija, prihvatanje, odobrenje, formalno potvrđivanje ili pristupanje

1. Ovaj Protokol podleže ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju od strane država i formalnom potvrđivanju ili pristupanju od strane regionalnih organizacija za ekonomsku integraciju koje su ugovorne strane Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije. Protokol će biti otvoren za pristupanje od dana posle datuma kojim se zatvara za potpisivanje. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja, odobravanja, formalne potvrde ili pristupanja deponuju se kod depozitara.

2. Svaka regionalna organizacija za ekonomsku integraciju koja postaje ugovorna strana a da nijedna njena država članica nije ugovorna strana ovog Protokola, preuzeće obaveze iz ovog Protokola. U slučaju organizacije čije su jedna ili više država članica ugovorne strane ovog Protokola, organizacija i njene države članice će odlučivati o svojim odnosnim a i odgovornosti za izvršavanje svojih obaveza prema Protokolu. U takvim slučajevima, organizacija i države članice neće imati pravo da istovremeno ostvaruju prava prema Protokolu.

3. Regionalne organizacije za ekonomsku integraciju će u svojim instrumentima koji se odnose na formalno potvrđivanje ili u svojim instrumentima pristupanja, naznačiti stepen svoje nadležnosti u vezi sa pitanjima koja se regulišu ovim Protokolom. Ove organizacije će takođe obavestiti depozitara, koji će zatim obavestiti ugovorne strane o svim značajnim izmenama u obimu svoje nadležnosti.

Član 45

Stupanje na snagu

1. Ovaj Protokol će stupiti na snagu devedesetog dana nakon datuma deponovanja četrdesetog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja, formalne potvrde ili pristupanja kod depozitara.

2. Za svaku ugovornu stranu Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije koja ratifikuje, prihvati, odobri ili formalno potvrdi ovaj Protokol, ili mu pristupa nakon što su uslovi za njegovo stupanje na snagu utvrđeni u stavu 1 ispunjeni, ovaj Protokol će stupiti na snagu devedesetog dana od dana deponovanja njenog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja, pristupanja ili formalnog potvrđivanja.

3. Za potrebe ovog člana, nijedan instrument deponovan od strane regionalne organizacije za ekonomsku integraciju neće se računati kao dodatni onim instrumentima koje su deponovale države članice te organizacije.

Član 46

Depozitar

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će postupati kao depozitar ovog Protokola.

Član 47

Autentični tekstovi

Original ovog Protokola, čije su verzije na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku jednako autentične biće deponovan kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA POTVRĐIVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima sadržan je u članu 99. stav 1. tačka 4. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore kada je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

II. RAZLOZI ZA POTVRĐIVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

Vlada je Zaključkom 05 Broj: 337-1321/2016 od 11. februara 2016. godine utvrdila Osnovu za pristupanje Protokolu o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima i prihvatila tekst Protokola.

Protokol o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima koji je prvi protokol proizašao iz Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije (SZO), usvojen je na Petoj sednici Konferencije ugovornih strana Okvirne konvencije o kontroli duvana SZO, održanoj u Seulu, Republici Koreji, 12. novembra 2012. godine.

Nezakonita trgovina duvanskim proizvodima doprinosi širenju duvanske epidemije koja ima teške posledice po javno zdravlje na globalnom nivou jer je duvan najznačajniji faktor rizika za veliki broj hroničnih nezaraznih bolesti i time ometa ostvarenje osnovnog cilja zdravstvene politike – unapređenje zdravlja stanovništva. Nezakonita trgovina duvanskim proizvodima opstruira poreske i druge mere kontrole duvana i uzrokuje u državama značajan gubitak prihoda, dok sa druge strane omogućava ostvarivanje ogromne finansijske dobiti ilegalnim trgovcima. Zbog svega toga zahteva delotvorni i sveobuhvatni odgovor kako na nacionalnom tako i na nivou međunarodne zajednice.

Okvirna konvencija o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije, koja je najbrže i najšire prihvaćeni sporazum u istoriji Ujedinjenih nacija, najznačajniji je globalni instrument u kontroli duvana. Na snagu je stupila 27. februara 2005. godine i do danas ratifikovalo 180 država – članica. Ratifikacijom Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije 2006. godine naša zemlja je kontrolu duvana postavila kao jedan od nacionalnih prioriteta i prihvatila obavezu da uvede mere za smanjenje ponude i tražnje za duvanskim proizvodima u skladu sa odredbama Okvirne konvencije.

Okvirna konvencija o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije i svi dokumenti koji iz nje proističu: protokoli, smernice i vodiči, čine osnovu za pokretanje sveobuhvatnih aktivnosti i mera u oblasti kontrole duvana na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou.

Član 15. Okvirne konvencije o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije propisuje da je eliminacija svih oblika nezakonite trgovine duvanskim proizvodima, praćena usvajanjem i primenom odgovarajućih nacionalnih zakona u tom cilju, ključna komponenta kontrole duvana.

Polazeći od Člana 15. Okvirne konvencije izrađen je Protokol o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima kao poseban međunarodni sporazum kojim se uspostavljaju pravila za borbu protiv nezakonite trgovine duvanskim proizvodima kroz kontrolu lanaca snabdevanja duvanskim proizvodima i međunarodnu saradnju.

Protokol obavezuje zemlje potpisnice na uspostavljanje sistema licenciranja svih aktivnosti koje se smatraju zakonitim u prometu duvanskim proizvodima, kao i nadležnog organa za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licenci. Protokol uspostavlja intenzivniju međunarodnu saradnju kroz razmenu informacija, uzajamnu pravnu pomoć, i zajedničko sprovođenje istraga. Protokol, takođe, obavezuje na uspostavljanje globalnog sistema praćenja porekla i kretanja i duvanskih proizvoda kroz lanac snabdevanja kao suštinske mere za suzbijanje nezakonite trgovine i trgovine falsifikovanim proizvodima.

Protokol o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima stupiće na snagu 90 dana nakon što ga ratifikuje 40 zemalja - ugovornih strana.

Zakonom o potvrđivanju Protokola o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima potvrđuje se posvećenost Republike Srbije ciljevima Svetske zdravstvene organizacije i Ujedinjenih nacija.

III. STVARANJE FINANSIJSKIH OBAVEZA ZA REPUBLIKU SRBIJU IZVRŠAVANJEM MEĐUNARODNOG UGOVORA

U ovom trenutku nije moguće proceniti da li će i kolika sredstva biti potrebna za sprovođenje ovog zakona jer Protokol o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima još uvek nije stupio na snagu na globalnom nivou.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA IZVRŠAVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

Za izvršavanje Protokola o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije za 2017. godinu. Sredstva za sprovođenje ovog zakona za 2018. godinu i nadalje, ukoliko budu potrebna, biće planirana u skladu sa bilansnim mogućnostima Republike Srbije, u okviru limita određenih za svaki od organa državne uprave nadležnih za njegovo sprovođenje.